

30/81 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9. } చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 6-వ తేది శుక్రవారము } No. 156
సంపుటము ౯ } చంద్రబాబునామ సంవత్సరము, ఆశ్వయుజమాస బహుళ ప్రథమ ౧. } సంచిక ౧౫౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పిలకు మంచివనియును

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పిలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాదు. నకలుమందులవలన మోసముగలుగును. పంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగుదులమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినవి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక, నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

త్వరపడుదు.

వెల సులభము.

ఫల మధికము.

శ్రీ ఆంజనేయ వైద్యశాలవారి సుప్రసిద్ధ ఔషధములు

శ్రీ జిల్లాబోర్డువారి బహుమానము పొందుచున్నది.

129 రకముల ఔషధములున్నవి

(91) బోజకాళం సంహారణి:—ఎంతకాలమునుండియున్న శిశువనోగమునైనను వారముగోపాలలో గుణము కనిపరచి. కాళ్లుమంటలు, నీరు హరించుటయుగాక పగిలిన పాదములు సహజస్వస్థులై కరులములవలె ప్రకాశించును.

15 రో. రు 4-8-0 వారమునకు రు 2-8-0

(40) నిఖిల వ్యాధిమలేధ కంతరము. చిట్టికరంగి, పశ్చిమ, బగ్గెలోనగు సవాయిలున్ను, కీళ్లనొప్పిలు, నల్లని పాదలు, మాలవ్యాధి, పొందుపు, సవామేహములు, మేహములు, మేహప్రణములు, కుక్కనవ్వు మొదలు అన్ని వ్యాధులను వారము గోపాలలో నివారణజేసి బలము, శరీరకాంతి, రక్తవృద్ధి, వీర్యవృద్ధి కలిగించును. ఇచ్చావత్వం.

నెల రో. రు 8-0-0, 15 రో. రు 3-4-0.

(80) సర్వవిధ శిశుగోగసంజీవిలేహము. జీర్ణించిన పత్తి, తేలుపు, ఎరుపు, నలుపు లోనగు యోంక శిశునైనను, మూత్రము స్వల్పముగాని, బోట్టుబాట్లుగాని పడుట, యీ గుణములన్నియు తగ్గి రక్తపుష్టి చేయును. 3 పూటలలో గుణము కనిపించును. ఇచ్చావత్వం.

డబ్బీ రు 1-4-0.

(48) మహాప్రజాపాదరసము (అను అస్తాదశ ఔషధగోగసంహారణి) నెల రో. 5-0-0. 15 రో. 2-12-0. సవామేహములు, పాదలు, మచ్చలు, కాళ్లు, చేతిచేళ్లు, పెదవులు, ముక్కు, కన్నెర్రాలు లాల్లె ఎర్రబారి నదా తిమ్మిలంగా నుండుట, మేహనీరు, అంతరగ్రణములు కన్నెర్రాలుట పరహానధము.

(27) శ్రీరామాస్త్రయోగము నెల రో. రు 8-0-0, 15 రో. రు 4-0-0 కఫములు, శ్వాసకాసులు, దగ్గు, వగరు, బుబ్బునము, మొ॥ శ్లేష్మవ్యాధులకు బ్రహ్మాస్త్రము, 3 పూటలలోకఫమును హరించి నెలరోజులలో పూర్తి నివారణ నిచ్చును.

గోపాలపురం, కొత్తచేటపాడు. }
(గోదావరిజిల్లా)

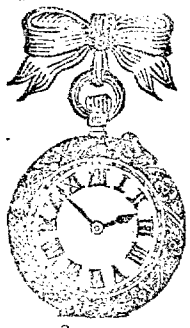
కె. వి. ఆచారి,
ఆయుర్వేద యూనాని డాక్టరు.

K. V. Achari
Ayurveda unani Doctor.

మనోల్లాసిని

ఇది అశ్రద్ధులమగు, గానము నుత్పత్తికేయు తత్వయంత్రము. వస్తు శాస్త్ర వేత్తలచే కనిపెట్టబడి, నిగులజనం దము కల్పించు పాద్య మిదియొక్కటియే. ఎట్లగునని సంకటములైనను, న్యాయశీర్షముచే కరగిపోవు హిమము వలె, యీ దివ్యగానముచే నాకర్షింపబడక మానవు.

లేడి అండ్ జెన్ టిల్ మెన్ గెడియారము ఈ గెడియారమునుండరముగను, కాలమును సరిగా చూపింప తగినది.

ప్రొచిత్తోలు 6-0-0
ప్రొచిలేక 5-8-0

మ్యానేజరు-రవీనా అండ్ కో,
పోస్టుబాక్సు, నెం 1249 బరు, మద్రాసు.

గొప్పభగవంతుని జాతకరత్నము

[PART I]

జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేది వేళ మున్నగునవి లేకయే సంక త్వర ఫలితములను క్యారెక్టరు రీడింగుతో సహా యెన్ని సంక త్వరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కర లేకయే తరుంజుట తాము వ్రాసికొనవలెను. భనము, సంతానము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. దీని వెల రు 2-0-0, నెలొకసారిలోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే మలయుచో జాతకములు సరస్వతీనధరకు పంపబడును.

(164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, బొంబాయి, వికాఖపట్నంజిల్లా.

కట్టలా? కత్తులా?

రెండును కట్టలలో చిత్రముగా నిమగ్నబడ్డ కత్తులు. ప్రతిదినము వందలు ఖర్చు. (8785)
ఒకటి తెప్పించి చూచిన దానివిలక మీకే తెలియ గలదు. వెల రు 8-0 మొదలు 25-0-0 వరకు గలవు.
ఇంకను తక్కువ భరలవి గాని, ఎక్కువభరలవి గాని కావలసిన యెడల తయారుచేయించి పంపగలము. పోస్టేజీ వగైరా వేరు భారతవస్త్రభవనము - బెజవాడ.

బహుమానము

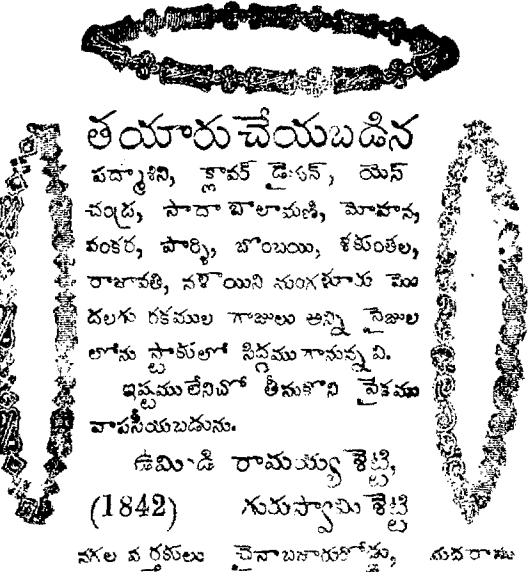
వైద్యవిద్య

అయురారోగ్య శిక్ష్యర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరకును.
రాజువైద్య నానామణిలచే కేళవడి, (8138) 27, వికాఖపట్నంజిల్లా, మద్రాసు.
మలయిన స్వదేశి

కత్తకట్టలు - చావులు

కప్పుతా. శములు.
అగ్రహారములచే చేయబడినవి. ప్రాత్యహింపుడు. వెంటనే భరల క్యాటలాగును వ్రాయుడు.
బి. మొకటేశ్వర్లు అండ్ కో
కట్టలు అండ్ లాక్ షేకర్లు ఇం.
కర్ణాటకం. (గోదావరిజిల్లా)
కర్ణాటక అండ్ లాక్ షేకర్లు ఇం.

నవరము బంగారము చే

తయారుచేయబడిన
పదార్థము, క్లాష్ డ్రెస్, యెస్
చక్క, సాదా బొటాను, మోహన్
వంకర, పార్సీ, బొంబాయి, కేతుకల,
రాజావతి, నల్లయిని నుంగళూరు మొ
దలగు గ్రామముల గాజులు అన్ని నైజుల
లోను స్థావరలో నిర్వహణనున్నవి.
ఇప్పుడులేనివో తీసుకొని వ్రేకము
వాసనీయబడును.
ఉమిడి రామయ్య శెట్టి,
(1842) గురుస్వామి శెట్టి
నగల వర్తకులు చైనాబాదులోను, నుదరాను

జ్యోతిషము

మీ జాతక మైనను పదున్న వాడు మైనను పంపును.
ఒకసంవత్సర ఫలము గాని పూర్వాజాతము గాని కలిలో చెప్పి
బడిన జైమిశ్యాది గ్రంథములచే వర్ణన నిరూపణచేసి రుజు
విచ్చినట్లు శాస్త్రప్రకాశముగా తయారుచేసి సరసమైన ధర
లకు వి. పి. గా పంపబడును.

శ్రీధర వెంకటస్థానాంతి,

నేనునూరు, అంబాడి పేటలోను, గోదావరి జిల్లా

ముఖ్యగవనింపు (2942)

మోగ్యతావర్తములు

(5) మెదడు నుపయోగించుకొని రందరికిని వారెన్ బె
సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫో డ్రాప్
జీవధము ఒక వరుసు వంటిది. నా మెదడు సంబంధమైనట్టి
వ్యాధి లన్నియు పూర్తిగా నయమైనది.

రంగూన్

బాబులాల్,

80.6.19

హెడ్ మాస్టరు

ప్రకటన

క్రొత్తక్యాంపు ఫర్నిచర్ శాల

సామానులు మేల్తనది. ధరలు సరసము.
వలయువారు క్యాటలాగు నిమిత్తం వ్రాయించేడి.
పి. వీరాసామినాయుడు అండుకో,
నరసారావుపేట, గుంటూరుజిల్లా

వనాపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుట
యందు చేర్చుక గాంచినది ధర 1-10-0
ఇండియా సిలోకొనందు ఎచ్చటికైనను కలపాలగురు
కచితముగా పంపబడును.

విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 పనసవాడీ, బొంబాయి

చరక సంహిత

సూత్రసానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో

తెనుగున

అచ్చుబడి తయారుగా నున్నది.

776 పుటలు-రూ 10 లే

కొద్ది కాపీలు మాత్ర మున్నవి.

వలయువారు :

(8767)

డాక్టర్, ఆచంట లక్ష్మీపతి పి. ఎ. ఎం. పి. సి. యం.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హాన్స్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు మద్రాసు.

అని వ్రాయవలెను

దేశమునందు వర్షములు-పంటలు

శివ, అక్టోబరు 3:-

మధ్యహిందూస్థానము నందును ఉత్తరహిందూస్థానము
నందును సుమారుచితముగను వంగదేశమునందు అమితముగను
వానలువరిసెను. గోవునుపక్షిలపంట అనుకూలముగనున్నదిగాని
సంయుక్తరాష్ట్రమునందు అతివృష్టిచే కొంత తొండంకలిగినది.
చెన్నపురి, దక్షిణబొంబాయి, హైదరాబాదులలో కొన్నిభాగ
ములందు వానలు ఊరవవలసినదానికి తక్కువవయ్యెను. మధ్య
పరగణాలను, మధ్యహిందూస్థానము, ఉత్తరహిందూస్థానము,
రాజస్థానము, బీహారు బీహార్, ఆస్సాము చెన్నపురి పడ
మటితీరములందు నేడ్యపు పరిస్థితులు అనుకూలముగ నే
యున్నవి సంయుక్తరాష్ట్రములందును వంగదే
శము చెన్నపురి బొంబాయి ప్రాంతములందు కొన్నిభాగములందు
వాన లమితముగాచే చాలవచ్చును కలిగినవి. దక్కను నుండల
ములలో తప్ప తక్కినచోట్ల పరిస్థితి అనుకూలముగ నేయున్నవి.
రిహార్తవచ్చిన తరువాత చెన్నపురి దక్కను ప్రదేశములందు
వానలువరిసినవి తెలిసినది. దక్షిణమున నేవో కొన్నిస్థలములలో
తప్ప హైదరాబాదునందు పరిస్థితి అనుకూలముగ నేయున్నవి.
బర్మా రిహార్తవచ్చినందున అచ్చటికిని బాగుగ నున్నదనియు,
మెట్ట ప్రదేశములవానలు వచ్చినవియు తెలుపబడినది. అన్ని
ప్రదేశములందును ముఖ్యముగా సుత్తరహిందూస్థాన మందు
ధరలు చాల తగ్గెను.

కలకత్తా అక్టోబరు 3:-

అతివృష్టి చాలవచ్చును కలిగినది. ఇండ్లు ధరము,
భాగ్యము పశువుల మూలమున కల్గినవృద్ధిగాక అకటలన
పాతాపాతముగూడ కల్గినదని తెలియుచున్నది. పార్వతీపుర
ము జై నాలగుంజువల మధ్య యనుపదారుల కిరువైపుల నుమా
రు డెబ్బది యెనుబదిమైళ్లవరకు వరిపంట పండేపోయినది. పుండి
పంట మాత్రము అంగక చెడలేదు. ఆగష్టు సెప్టెంబరు మాస
ములలో పంట కోతకు వచ్చు కాలము అపుడుఅచ్చట చచ్చట
కోతలు ముగిసి యుండెను. ప్రజలను ప్రభుత్వమువారు
రైతులకు సహాయపడిరి. బాధపడిన స్థలములందు ప్రజలకు
సహాయము చేయుటకై ప్రజాసంఘములు స్థాపితపడినవి.
ఆహారపదార్థములు, గుడ్లలు, మందులు పంపుటయందు దీరం
ఘములు చాల పాటుపడుచున్నవి. రైల్వేకంపెనీవారికి చాల
నష్టము కలిగినది. ఇనుపదారులవల్ల కల్గిన నష్టముగాక, రాక
పోకలు నిర్విక కారణమున కంపెనీవారికి ఏనులతుల రూపా
యలు నష్టమని అంచనా చేయబడినది.

కలకత్తా, అక్టోబరు 3:- ఇంగ్లండు ఉత్తర బంగాళాయందు
వృష్టిపంట మారలేదు. నీరు తగ్గుచున్నది. డాక్టరింగు మెయిలు
బండి రేపు పోవచ్చునని తోచుచున్నది. భాంగోరాహూకా
రాలకు మధ్య యనుపదారి కొంత పడలేనది. ఆయినను రాక
పోకలు జరుగగలవని తోచుచున్నది.

గుజరాతీ విద్యాపీఠము.

బొంబాయి అక్టో 4:- గాంధీవారములో గుజరాతీజాతి
విద్యాపీఠమునకు సుమారు పదిలతుల రూపాయలు వసూలు
చేయబడినది.

కలకత్తా, అక్టో 4 — ఉత్తరగంగ దేశమున అతివృష్టిచే
చాలపాదపశువులున్నాటికి సహాయార్థము పి. సి. వాయిగారి
యధ్యక్షత్వక్రింద ఒక గొప్పసభ జరుపబడెను. అనేకమంది
నాయకులు మాటలాడిరి. సహాయధనము కనూలు చేయుటకు
కోకసభ నేర్పరపబడెను.

బాధిభూములకు నణవతీయండి, ముగ్గురు వైద్యుల
తోను ఆహారపదార్థములతోను నెడలిరి. బర్మవాన్ మహారాజి
గారు ఉత్తర బంగాళా ప్రదేశమునకు కొంతమంది శ్రీలం
సహాయార్థము పంప తీర్మానించుకొనిరి.

సహాయ సంఘమువారికి వంగప్రభుత్వపు అధికమంత్రి
యిట్లు రిలీసంపిరి. బాధిభూములవిషయమై తమ తంతి
అందినది. గత వారమువచ్చిన అతివృష్టిచే నష్టపడిన నీరులకు
సహాయధనము ప్రభుత్వమువారు మండలాధికారులకు పంపిరి.
వారు న్యాయముగ సహాయము చేయుచున్నారు.

THE BENGAL COTTON WOOLEN AND
MILLS LTD.,

Wanted, agents to sell shares of the
above company which commenced business
in grand style and guarantee 20 per cent
dividend in the first year. For Prospectus
and particulars please apply to Roy Dutta
and Co.
172, Bow Bazar Street, CALCUTTA

ప్రకటన

(339)

మాచర్ల రామన్న బయందరు సాల్పుడిపా
యీసేరుతో మొదట మాచర్ల రామన్నగారును
ఆయన చనిపోయినపిమ్మట ఆయనకుమారుడు శివ
చిదంబరయ్యగారు వక వాటాదారుగాను, బిరనల్లి
సాయబన్నగారి కుమారుడు భద్రపుగారు రెండవ
వాటాదారుగానువుండి వీరిద్దరుకలసి వ్యవహారస్తూ
వుండిరి. 1922 సెప్టెంబరు తే 28 ది నుండి యీ
వాటాదారుల వ్యాపారము యెత్తివేయబడెనుగాన
ఆవ్యాపారములో నిపుడు శివచిదంబరయ్యగారికెట్టి
సంబంధమునులేదు. ఆతేదినండి బిరనల్లి భద్ర
పుగారిొక్కరే ఆవ్యాపారమున కంతకును సర్వా
ధికారి గాన ఆస్తికాని అప్పులకుగాని ఆయన
యొక్కడే బాధ్యుడు. ఇకమీదట భద్రపుగారి
పేరుమీద మాత్రమే వ్యాపారము జరుగును.

(1) బిరనల్లి భద్రపు

(2) మాచర్ల శివచిదంబరయ్య మొనరయి
నందున సంతకు రాయ మాచర్ల
బుచ్చయ్య.

శ్రీమద్గాంధీ జ్యోతిషము

వైశేఖతో బెజవాడ హెడ్డాఫీసుగానున్న, మద్రాసు
ప్రాంతిలోనున్న నేను చేయుచున్న స్వదేశీనష్ట వ్యాపార
మును వారపు నష్టవహరించుటకు దూరగుంట్ల వెంకటరత్నం
గారిని మేనేజరుగా ఏర్పరచియుంటిని. వారు మాన్యరహితములు
సరిగా జరుపక లెక్క చెప్పక సామ్యు వంపచేసినందున వారికి
నోటీసు యిచ్చి మేనేజరు తగ్గించి పక్క ఆఫ్ అటార్నీని రద్దు
చేయువాను కాట్టి ఎటున్ను కదరు దూరగుంట్ల వెంకట
రత్నంగారితో శ్రీమద్గాంధీ జ్యోతిషము గాని వాకు గాని
సంబంధించి వ్యవహారము ఎరుగన్ను జరుపకూడ దని యిందు
మూలముగా తెలియజేయు చున్నాను.

నందిపాటి జగన్నాయకులు, ప్రొవైటరు.

వలసులభము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్పమేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

సుమార్లు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అమ్మకారా! (189)

కృష్ణజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యాగిసిటరు
నెం 148 రు కలిగినటువంటిన్ని 10 డెంతులు కలిగి
నామేడను ఆదాల బీరువాల ఫిట్టెంనున్న, ఫలము సహా లాటరీ
మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇంతవరకు చాలా చీట్లు
విక్రయించబడినవి. కొంచెము మాత్రమే మిగిలియున్నవి. చీట్లు
పూర్తిచుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు మూడువూర్తియైన వెంట
లాటరీ కలిపే తేది పత్రికలలో ప్రచురపరచి యేలూరుపట్టణ
మూలో ఖరీదా నునుమ్యల యెటుట లాటరీ చేయబడును.
గమక ప్రతివారును వారి వారి అవ్వవచ్చుల నిర్ణయించుకొనుట
కిది మంచితరుణము. త్వరపడును. తరుణము మించిపోయిన
తరువాత కష్టత్రాపడెన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి
రూ 5 ల మాత్రమే. ఇంకా పూర్ణమున తిరిగిస్తేనున్న, విశా
యమున్ను కోరువారు పోస్తుభుర్లు పంపి జవాబు తెప్పించు
కోవచ్చును. ఈ చీట్లవల్ల వసూలు "రెవెన్యూ సామ్యు కృష్ణజిల్లా
యేలూరు పెంట్లర్ కో ఆం రేటివు బ్యాంక్"లో నుంచబడును.

2. ప్రతికామమునందును మంచి యేంట్లు కాను
యును. మంచి కమీషను ఇచ్చుబడును. వివరములు కోరువారు
జవాబుట టపాల బిళ్లలతో యిక్రింద సంతకము చేసినవారికి
(వాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి గాని తెలుసుకొనవచ్చును.

"చీట్లు కావలసినవారు, తమ అద్రన్నున స్వప్రముగ
వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 ల చొప్పున మడి బర్మరు చేసే
యెడల, ఆందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును."

లాటరీ చీట్లు వి. పి. లో పంపబడవు.

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణజిల్లా }
1-7-1922. } మేడ హక్కుదారుడు.

అపుడు ఇపుడు

స్వదేశీయము- అసహాయము

“స్వదేశీయోద్యమమునాడు ఆంధ్రదేశము నందెల్ల ముందడుగు వేసిన మచిలీపట్టణము నేటి ఆసహాయోద్యమము యమునం దుపేక్షరహితము వింతగా నున్నదని” గుంటూరు ప్రముఖులలో నొకరియభ్యుపాధ్యక్షుడు వ్రాసిరి. కాని, అపుడు ముందడుగు వేసిన దెవరు? ఇపుడు వెనుకబడినదెవరు? పట్టపర్తిక్షులకుం దారిద్ర్యవారసులు, భవంతులును, న్యాయవాదులును, స్వదేశీయోద్యమము సమయమున అసహాయముతోడనే యుండిరి. అపుడు మచిలీపట్టణమున జిల్లాసంఘముమూలమున రాజకీయోద్యమమున పాల్గొనచుండినవారిలో చాలమంది స్వదేశీవస్తుప్రోత్సాహమునకు అనుకూలుగ నుండియు, విదేశీవస్తు బహిష్కారమునకు మాత్రము దూరముగ నే ఉండుచు వచ్చిరి. తెనాలిలో సమావేశమైన కృష్ణామండలసభయందు విదేశీవస్తు బహిష్కార తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టినపుడు మైసూరులలో ఎందఱో రాతీర్మానమునై తమగోపనమునకు బ్రకటించిగో దానిని బట్టియే వారియభిప్రాయములను కనుగొనవచ్చును. ఇంతదూరమేల? ప్రస్తుతము ఆసహాయోద్యమమున నడచుచున్న కొండవేంకటస్వామ్యపంతులుగారి వేదేశీవస్తుబహిష్కారమును ననుమానముతోడను, భీతితోడను చూచుటయే కాదు, ఆతీర్మానమును నిరోధించు నుడ నిరోధించిరి. ఆసహాయోద్యమమునకై ప్రస్తుతము విశేషత్యాగమును చూపుచున్న గుంటూరు యువజనులలో పెక్కుమంది బందరుయవజనులకు సంజెహముతోడను భీతితోడను చూచుచు వచ్చిరి. కాని అప్పటిలో గుంటూరును చలింప జేయుచుండిన యభిగ్రాములు కేవలము రాజకీయములుగాక సాంఘికముగ నుండిన సాంఘికసంస్కారములను తమ యుద్యమమునకు ప్రభుత్వసహాయమును ప్రజాసహాయమును చెందును కలుగు నుద్దేశముతో కలకరమును పుట్టించు రాజ్యాంగవిమతములలో సంబంధ మంత కలుగజేసికొన కుండిరి. బందరువా రట్లు ఏయుద్యమమునకును కట్టుబడలేదు. గుంటూరు అప్పటి స్వదేశీయోద్యమమునందంతగా పాల్గొనకుండుటకు కారణము వారి సాంఘికోద్దేశములు మాత్రమేకావు. తీరుబడి కలిగి పరాధీనత లేని యువజనులు ముందుకు రాకపోవుటయు బలవత్తరము కారణముగా తోచుచున్నది.

సరే పెద్దలు కట్టవైనవిలువబడి తమసహాయచుండగా కృష్ణామండలమున స్వదేశీయోద్యమమున వ్యాపింపజేసిన దెవరని ప్రశ్నింపవచ్చును. ఇపుడుకొంతకాలము వయసున పెద్దలనిపించుకొనదగి అపుడు చిన్నలుగనుండిన గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావు కోన సీతారామారావు ముట్లూరు కృష్ణారావు కౌతాశ్రీరామకౌశ్యి బోడినారాయణరావు ఆకుపల్లి నారాయణరావు మున్నగువారే యీ యుద్యమప్రచారమునకై విశేషపరిశ్రమ చేసిరి. అపుడు కృష్ణామండలసంఘమున పెక్కుమంది విద్యాధితు లుండిరి. అందులకు నాసంఘమున కొంతవలతుబడి కలిగియుండిరి. సభ్యులలో చాలమందికి స్వదేశీవస్తుప్రోత్సాహముండెను. అయినను యువజనులు ప్రారంభించిన తీవ్రమగు విదేశీవస్తు బహిష్కారోద్యమము వట్ల వారియసమర్థము తీవ్రగ్రూపమును కలిగింపనందున యువజనులు ప్రారంభించిన యుద్యమము క్రమముగా విజృంభించినది. సామాన్యజనులకొకటై బందరు మచ్చులచానడిలో వారమువారము ఉపన్యాసము లియ్యబడినవి. ఈ ఉపన్యాసములలో చిన్నవారే కాక పెద్దలుగ నుండిన పురాణం వెంకటప్పయ్య, న్యాయతి నుబ్బారావు, జె. డి. సామ్యూలు గార్లవంటివారు పాల్గొని సామాన్యజనులజ్ఞానాభివృద్ధికై తోడ్పడిరి. రాబర్టునగ చాకులలో సాయంకాలములందు ఉపన్యాసము లియ్యబడుచుండినది. కాయకష్టముచే జీవనము చేయువారి నిమిత్తమై చాకులలో నొక చక్కని పుస్తకభాండాగారమును వార్తాపత్ర మందిరమును స్థాపింపబడినవి. బందరు పట్టణమున వీధులవెంట సహ తిరిగి గభలకు గానివారికొకటై ఉపన్యాసము లియ్యబడినవి. సరమగ్గులలో స్థాపనమునకై గట్టిప్రయత్నము జరిగినది. ఇంతటితో యువజనులు, తృప్తిజెందలేదు. వీరందఱు నిర్దోషులచొప్పున వీలి బందరు, వీలూరు, తణుకు, నరసాపురము, భీమవరము తాలూకాలలో మూలమూలందు రయిల్లును కాలవలను లేకుండిన గ్రామములకు సహితము కాలి నడకవై న బోయి స్వదేశీయోద్యమమున కై కృషి చేసిరి. పాలకొల్లులో సభ ను సమావేశపఱచుటయే దుస్తరమయ్యెను. అందుచేత, నచ్చట పాటకములను ప్రదర్శించుచుండిన ఒక కంపెనీవారి మైలిని సంపాదించి వీరిలో కొందఱు తమకు దగిన నేవములను ధరించి

స్వదేశీయోద్యమమునై విముఖులుగ నుండిన పాలకొల్లువారి కావార్తను చాటు లిరి. ఇందు ముఖ్యముగా బోడి నారాయణరావు గారు కోటప్పతిరుకాళ్లకు బోవుయాత్రికులవలె నేవము ధరించి దానికి జతగా ఒక ప్రభునుకూడ గట్టుకొని, అందునకు తన పాటలను పాడుచు, మధ్యమధ్యమ వారు చేయుచుండిన కృషికోద్యమప్రసంగము మిక్కిలి హృద్యముగా నుండి. డి. ఇంతలో, అంతర్వేదియొక్కవము వచ్చింది. ఆ తీర్మానాశ్రయవచ్చు యాత్రికులకు స్వదేశీయోద్యమమును బోధించుటకును బందరు జాతీయకళాశాలకు ధర్మమును వసూలుచేయుటకును సంకల్పము కలిగినది. అంతట, వీరందఱును కట్టగట్టుకొని ఆతిరుకాళ్లకు పోయిరి. అక్కడను వీరు పడినశ్రమకు మితిలేదు. తీర్మానాశ్రయవచ్చు ప్రజను ఆకర్షించుట బహుశక్తము. వారిమనస్సులు నేటువిధ మగు నాలోచనలతో నిండియుండును. ఒక పోట వారు నిలువబడక, ఊరక తిరుగుదురు. ఆదిగాక వారి మనస్సులకు గుచ్చించువిషయములు స్వదేశీవస్తుసములు కావు. సంప్రదాయ సిద్ధమగు పాటలును, ఆటలును అయినను, వారి యావనోత్సాహము నెట్టి యాకంకములను సలుపలేక పోయెను. కొందఱు రథము మీదను వతికొండలు మంటపముమీదను, కొందఱు భోజనకాలల దగ్గరను, వేలొక కొందఱు సమద్రపు రేవుదగ్గరను, నిలువబడి గొంతుకలు చించుకొని వేలొకరి జనులకు ఉపన్యసించిరి. అక్కడ వాగ్ముఖులది నిలువరచుచున్న మజ్జిగను, బురదనీటిని త్రాగి ఏపాకలలోనో పరుండుటచేత చాలమంది జ్వరముచే బాధింపండిరి. ద్రవ్యాపేక్షచే నీయుద్యమమున ప్రవేశించిన వారెవరునులేదు. ఈసందర్భముననే ముట్లూరు కృష్ణారావుగారి కబ్బుయంత్రకాలయు, స్వదేశీవస్తుద్రాక్షకాలయు, బయలుదేరినవి. ఈయుద్యమమునకు కృష్ణాశ్రమిక చేసిననే ఆపారము. ఇది యొక ప్రత్యేకవిషయముగా చర్చింపదగినది. కనుక ప్రస్తుతము విడిచెదను.

బందరుపట్టణమునను, కృష్ణామండలమునను, తదితరప్రదేశములందును, నీ యువజనుల పేర్ల పెక్కుగనివారు మిక్కిలి కొద్దగనుండిరి. వీరులవెంట బోవువపుడు శ్రీమ “స్వదేశీవాస్తు-స్వదేశీవాస్తు” అని మెల్లగ చెప్పుకొనుచుండెడివారు. వీరి ఇంటిపేర్లు వెనుకకు పోయి “స్వదేశీ” అను బిరుదమును ప్రజలు తరిలించిరి. ఇక, పోలీసువారు వీరికి చూపుచుండిన లక్ష్యము విషయమై చెప్ప నక్కఱలేదు. ఇంటియొద్దను కావలి, ఇల్లు బయలుదేరినపుడు కావలి, రయిలుగా ఎక్కునపుడు కావలి, ఊరికి బోవునపుడు తెల్లిగ్రాములు, ఊరు చేరితరువాత తెల్లిగ్రాములు. పోలీసువారు ఆటు కొంగలగుంపును, ఇట్లు స్వదేశీగుంపును నొక్క విధముగ నే చూచుచు వచ్చిరి. నర్సాపురములో ఒక పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగారు ఆ ప్రాంతములకు స్వదేశీగుంపు రచ్చినదనియు, కనిపెట్టి యుండవలయుననియు, తమ జాబేదారులను హెచ్చరించిరి. పట్టపర్తిక్షుల వారును, భాగ్యవంతులును, చాలమంది యీ యువకులతో మాటలాడుటకే భయపడుచుండిరి. స్వదేశీయోద్యమప్రచారము వలన యువకుల కొక విధమగు ప్రాముఖ్యము కలిగినను అది బహుశక్తములతో నూడి యుండినది.

కృష్ణా మండలము, అపుడు కృష్ణా తీరకలనను, యనజనులందఱు చేసిన ఆందోళనముచేసిన ఆంధ్రమండలములో నెల్ల ప్రాముఖ్యము వహించిన దనకు నిశ్చయము. ఈయుద్యమ ఫలితముగ నే బందరులో ఆంధ్రజాతీయవిద్యాలయము నెలకొల్పబడినది. కోట్లల్లె హనుమంతరావు గారు సేవాకతమును బూని దారిద్ర్యమును వరించిరి. శ్రీరామకౌశ్యిగారి కృషిచేత ఆంధ్రభాషాభివృద్ధిసంఘము స్థాపింపబడినది. స్వదేశీవస్తు వ్యాపనమునకై స్వదేశీ కంపెనీ నెలకొల్పబడినది. ఆదిమాంధ్రుల యభివృద్ధికై వాణిజ్య పాఠశాల ప్రారంభింపబడినది. మచిలీపట్టణ మీ విధమున నగ్రస్థానము వహించి యుండ, గుంటూరు మండలమున నేవిధమగు ప్రచారము కానరాకుండెను పడేడ్లు దాటిగని. స్వదేశీయోద్యమసందర్భమున కృషి చేసిన వారిలో కొందఱు బందరునండి నడలిపోయిరి. ఇట్లు నెడలిపోయిన గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు పూర్వముకన్న సభకముగా, జేతనేన చేయుచునేయున్నారు.

ఇపుడు తిరిగి ఆసహాయోద్యమము వెకలిచి. బందరు వారు పూర్వమువలె నిపుడును పనిచేయుచునే యున్నారు. ముట్లూరు కృష్ణారావుగారు కృష్ణాశ్రమికమూలమున అన్వీతము మగు నేన నొనర్చుచున్నారు. డాక్టరు పట్టాభినీతారాయ్యగారు తమ యఖండమేధాసంపదను ఆసహాయోద్యమమునకే తమ జన్మభూమి మూలమున వినియోగించుచున్నారు. కవుతా శ్రీరామకౌశ్యిగారు తమ యగ్రగళ వాగ్ధరిని కొంతకాలకు

కట్టివేసినను, వీరి మొక్క కృషిమూలముననే ఆంధ్రజాతీయ విద్యాలయము నందలి మరమగ్గులకాలలు వెలసి, ఆంధ్రులకును, తదితరులకును ఖద్దరు వస్త్రోత్పత్తి జేయుచున్నవి. చెరువువాడ వేంకట నరసింహముగారు తమ యత్యావ్యావ్యాపి మాధుర్యమున మండలము నంతయు ముంచిరి. వల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారు పర్యావరణవంతులగు తమలేఖినిని కార్యసాధనమునకై వినియోగించు చున్నారు. డాక్టరు అచార్యుల రావుగారు కర్మిష్టియై వస్త్రోత్పత్తికి బూని ప్రత్యక్షనేతను జేయుచున్నారు. బందరు అపుడు ముందుకు బోయినదేమి ఇపుడు వెనుక బడినదేమి? మాగ్గు గలిగినది. గుంటూరువారిలో గాని, బందరువారిలో కాదు. ఇపుడు గుంటూరువారిని చలింప జేయుచున్న యభిప్రాయములే పడేడ్లక్రిందట బందరువారిని చలింపజేసినవి. గుంటూరులో గొల్లపూడి సీతారామకౌశ్యి, మాడభూషి నరసింహాచార్యులు, ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణగార్లు మున్నగు వారు తమ వ్యాయవాదిత్వత్వి విగర్జించుటచేత తమ స్వాతంత్ర్యప్రేమశక్తియును బ్రకటింపుటయేకాదు. నిరుపమానమగు త్యాగమును బూనిరి. ఈ త్యాగము మన యాంధ్రదేశపు చరిత్రలో నూతనశక్తియును ప్రారంభింప జేయుచున్నది. న్యాయవాదు లచ్చటచ్చట తమవృత్తిని విగర్జించినను, మొత్తమున వీరు పూర్వ మేమిచేసిగో ఇపుడును నడచేయుచున్నారు. న్యాయవాదు లందఱును తమవృత్తిని విగర్జించి ఆ మూలమున న్యాయ, స్థానములను నిరధికారముగ నొనర్చుట యు కారణసంబంధము సభ్యులకు సంభుట నిశ్చిత ఆ మూలమున రాష్ట్రముయొక్క ప్రాణశక్తిని నిలుపుటయు, సామాన్య విషయములు కావు. ఇందు కొకకర్మక్రియొక్క సుకల్పము చాలదు. జాతీయంతటియొక్క స్థిరసంకల్పమును, కావలయును. ఆసహాయోద్యమమున, జయప్రథమ గానించుటకై యొక్క యొక్క నిర్మాణము చాలదు - జాతీయంతయు పునర్నిర్మాణమునకు బూనవలయును. ఇట్టి యత్యాగ్యప్రయత్నమున కొలదిమంది వైశ్యకాటులమాత్రమే ముందుకు నడువకలరు. పెక్కుమంది ఆత్మపీయలు ముందుకు బోవుచుండువారిని వెనుకకు లాగుచుండురు. ఈయుద్యమముయొక్క జయోపజయములు జేత, మునందచ్చటచ్చట ప్రదర్శింపబడుచున్న నిరుపమానమగు త్యాగముమీదగాక, జనసామాన్యలలో వ్యాపించు రాజకీయజ్ఞానము మీదను, ప్రజాశక్తిని విజృంభింపజేయు నిర్మాణముమీదను, స్వాతంత్ర్యాభిలాషమీదను ఆధారపడియున్నది. ప్రస్తుతము కారాగార మన్నభయము చాలమందికి పోయినది స్వజాత్యభిమానము హెచ్చినది. సామాన్యజనులలో సహితము పూర్వముకన్నను ప్రబోధము కలిగినది. ఎంతమాగు వెనుకటికిని, ఇప్పటికిని, కనబడుచున్న నొక్కజాతీయొక్కముక్తి తాత్కాలికమగు నుద్రేకమునుబట్టిగాక స్థిరమును, అచంచలమును, సుజ్ఞానముమీదను, నట్టి జ్ఞానములన గలుగు దేశభక్తిమీదను, త్యాగముమీదను, త్యాగనిర్వాణమునకై విష్ణుపాదము నిర్మాణముమీదను ఆధారపడి యున్నది. వీరి యన్నింటిగుండును కృష్ణామండలము ఏమండలమునకును తీసిపోజాలదు. కృష్ణామండలవాసుల రాజకీయజ్ఞానము గాఢమైనది. స్థిరమైనది. మండల ముఖ్యపట్టణమగు మచిలీపట్టణము పూర్వమునలె నిపుడును ముందునకే సాగిపోవుచున్నది కాని, నిలుబడదులేదు, పునఃకట్టుచున్నది, వెనుకబడినదియులేదు. చలనము లేని భక్తితో, భయమెఱుగని జ్ఞానముతో, దేశమున, జాతీని, నేనించుచున్నది.

ఆవటపల్లి నారాయణరావు.

తెజవాడ ఆయుర్వేద కళాశాల ప్రారంభోత్సవము ఆయుర్వేద భూషణ నోర రామకౌశ్యిగారి యభ్యుత్పత్తి క్రింద జరిగెను. శ్రీయుత నోర మహావ్యకౌశ్యి కాకినాడ ఆయుర్వేదాశ్రమ వ్యాకరణోచార్యుగారును, శృంగేరిసతము విద్యానకే. శేషకౌశ్యి, చేర్మను డి. వి హనుమంతరావు గారును గుడవాడ టి. జి. కృష్ణమూర్తి పంతులు గారును యంకయు అనేక ప్రముఖులు సభ సలంకరించి యుండిరి. కళాశాల చాల యభివృద్ధి పొందవచ్చునని తోచుచున్నది. ఆందు తేరజోవు విద్యాధులు త్వరగా వ్రాయవలయును.

లక్ష్మీ: 4. అక్టోబరు న్యాయవిచారణా కార్యనిర్వాహక విభజన చట్టము సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారి యామోదము నొందినను, భారత ప్రభుత్వమువారి యామోదము కొరకు పంపబడినది. వచ్చిన వెంటనే ఆచరణయందుంచబడును.

మేజరుసర్ విలియము యెవ్లెండ్స్ గారి స్థానమున ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీసు జనరలుగా నుండుటకు పంజాబు సివిల్ అండ్ మెడికల్ సర్వీసు జనరలు కల్. ఆర్. సి. మాక్వాయ్ గారు రుండుట్లు హెచ్. యి. వైస్రాయిగారు నియమించివారు.

మ. దేనియా సభ

తురుష్క-వరతులు

డాక్టర్ నెల్సన్ బలసంధి-భావినిర్ణయము

బ్రిటన్ ప్రత్యేకసభను గూర్చు

ముదేనియాసభలో తురుష్క-వరతులు మూడు

వరతులనుగూర్చు

లండన్, అక్టోబరు 11-20. ముందు కాయ బోధనలు జరుగుటకు ప్రభుత్వము తురుష్క-వరతులను గూర్చున్నానని డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక తెలుపుచున్నది; ఇది ఏమనఁ—గ్రీకులు తమ యొక్క ప్రభుత్వము భావీ జేయుటకు తురుష్క-వరతులను పరిపాలనము, తురుష్క-వరతులను ప్రత్యేక పరిపాలనము; తమ ప్రభుత్వము గూర్చి ప్రత్యేకముగా పరిపాలనము చేసికొనవలెను ఈ సమాధులు చాటిపోగూడదని నిర్ణయముజేసిన ఏర్పాటును కేరళ గా రంగీకరించునని బ్రిటిషువారు చతురులు భావించినట్లే అనుచున్నది. కేరళ గా రంగీకరించునని.

ఎన్ని మేరలును ఇది భావి చేయుట?

కాన్స్టాంటిన్ పోలిస్ వార్డు క్రైము గా రిట్లు తీర్చి నిచ్చుచున్నది:— కాన్స్టాంటిన్ పోలిస్ తీర్చి సంపాదించిన విషయ అగ్రాధి సముద్రమునండి మట్టిడింపబడుటకు అనుకూలముగ నుండుటచే అట్టిభయము లేకుండుటకు తురుష్క-సామ్రాజ్య రాజధాని అసియా మైనరు మధ్యభాగమున ఉన్న ఎస్కి-మథునకు మార్చుటకు కొందరు జాతీయవాదులు సూచించుచున్నారు.

ముదేనియాసభ

మాడవ తేదీన ప్రారంభమయ్యెను. మిత్రమండలి సేనాధిపతులకు తురుష్క-గ్రీకు ప్రతినిధులకు జరిగిన వాదప్రతివాదము తెలియు లండనుకు ఇంకవరకు చేరలేదు. గ్రీకు సేనాని సరిగా సభవేళకుపోయి కేరళ తీర్చి సంపాదించుచున్నాడు.

గ్రీకులు ప్రేమను భావించేయుట ప్రారంభించినప్పటినుండి మిత్రమండలి సేనలు క్రమేణా ఉభయములను ఆనుకొని ప్రత్యేకమువరకును ఆక్రమించుకొనవలయు నని మిత్రమండలి సేనలు సూచించెద రని వార్తాపత్రిక లన్నియు సాధారణముగ ఏకాభిప్రాయమును జూపుచున్నవి.

తురుష్క-సేనలకు ప్రత్యేక పరిపాలనను గూడ సూచించెదరు. ప్రేమలో ఈవిధానము ననుసరించి సంధిసభకు ఆహ్వానము సంపాదించుకొనిరి. మరియు అత్యధికము, తాత్కాలికపు తటస్థపదేశపు సరిహద్దులు మిత్రమండలిచే ఏర్పరుపబడినప్రకారము అంగోరా ప్రభుత్వమువారిచే మన్నింపబడినట్లే తురుష్క-వరతులకు సమపాదము, ప్రేమను మిత్రమండలి కాపాడుటయు తటస్థించునను వరతులకు లోనైయున్నది. కాన ఈవిషయమై తురుష్క-ప్రతినిధులు అలలించియు వైఖరినిబట్టి యుడేనియా సభ మంచిచెడ్డలు ఆధారపడి యుండును. బ్రిటిషు ప్రత్యేకపంక్తి నుండి కొంతదూరము తురుష్క-సేనలు వెనుకకు మరలినను తురుష్క-సేన లింకను చతురులలోనే యున్నయని.

సభనుగూర్చి ఉత్సాహము

కాన్స్టాంటిన్ పోలిస్, అక్టోబరు 11:— గతసాయంత్రము ముదేనియాసభకు బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, ఇటలీ సేనానులు బయలుదేరిపోయిరి. గ్రీకు ప్రతినిధి రేపుచేరును. సభ 24 గంటలు జరుగు ననుకొనుచున్నారు. సభ సమయముగ జరుగునని మిత్రమండలి తురుష్క-వరతులను గనుకొను చున్నారు. గ్రీకులు తూర్పు ప్రేమను భావించేయుట ప్రారంభించినతోడనే మిత్రమండలి సేనలు క్రమేణా తూర్పు ప్రేమను ఆక్రమించుకొనవలె నని తురుష్క-పరిపాలనా ప్రవేశమునకును ప్రవేశమునకు అంగీకరించవలెననియు మిత్రమండలి సేనానులు సభలో తీర్మానము లుపపాదించెదరని ప్రకటించబడినది. చతుర ప్రదేశపు సమస్యను బ్రిటిషు తురుష్క-సేనలు లుభయముమాత్రమే చర్చించెదరు.

మరల తురుష్క-సేనలు చతురులనుండి కొంచెము మరలినవని శేష ప్రకటించబడినది. కాని తటస్థపదేశములోనే తురుష్క-వరతుల చాలవరకున్నాడు.

కాన్స్టాంటిన్ పోలిస్ బ్రిటిషు సేనలు
కాన్స్టాంటిన్ పోలిస్ అక్టోబరు 11:— బ్రిటిషు సేనలు చేరినవి. ఇట్లునుగూడా పోయినవి. దేశీయ క్రైస్తవులు వీటిని జూచి సంభ్రమమునుజూపిరి. సోమలు అనుభూతియందున్నవి.

అంగోరా ప్రభుత్వమువారి భయములు

కాన్స్టాంటిన్ పోలిస్ అక్టోబరు 11:— ప్రేమలో మహమ్మదీయులను సోదాజేయుచున్నా రనియు బ్రిటిషులను జూపుచున్నారనియు అంగోరా ప్రభుత్వమువారు మార్గరెంట్ కేసేనానికి తీర్మానముజేసిరి. అడ్రియానోపొలులో నున్న గొప్పగొప్ప నిల్వములను గ్రీకులు ధ్వంసము చేయుననికేమో యని భయపడుచున్నాడు. గ్రీకు సేనలను అదమాయాపులో సంగ్రహించి గ్రీకు ప్రభుత్వమువారికి మిత్రమండలిచుండుటలు తెలియజేసిరి.

తురుష్క-సేనలు చానకుదగ్గర చేరుట

కాన్స్టాంటిన్ పోలిస్ అక్టోబరు 11:— బ్రిటిషు సేనలను మరలిన తురుష్క-సేనలకు చుట్టు పొలి పోయి చతుర దగ్గరకు చేరినవి. చతురులను సంకటినుండి కొంచెము తురుష్క-సేనలు జరలినవని శేషవాక్యము తెలుపుచున్నది.

తురుష్క-ప్రభుత్వ ప్రకటనము

హ్యాంగునోము లోనున్న తురుష్క-ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు ప్రస్తుత క్రియాశీలములను ఉత్కృష్టములకు అంగోరా ప్రభుత్వ ప్రతినిధులకు అధికారమునందేను ఉచ్చితములయందును తురుష్క-ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించి రని తురుష్క-అధికార వర్ణమువారు ఇచ్చట ప్రకటించిరి. తురుష్క-ప్రభుత్వ ప్రతినిధు లీ దేశములనుండి స్వతంత్రమునకు బయలుదేరును.

సేనానుల సభ

కాన్స్టాంటిన్ పోలిస్ అక్టోబరు 11:— ప్రభుత్వమున నికరితో నొకరు సంప్రతించుకొనుటకు మిత్రమండలి సేనానులు శోధించుచుండుననుచు కేరళావారుచచ్చుచున్నాము తురుష్క-ప్రతినిధి ఇప్పటికే పాపా గారిని కనిపించిరి. గ్రీకు సేనాని గూడ వచ్చువరకు సభ ఆపుచేయుచుండినది.

సర్ అబ్బాస్ అలీ బేగుగారి యభిప్రాయము

లండన్, అక్టోబరు 11:— సామీప్య ప్రావృత్యము విధానముగూర్చి అసియాటిక్ రివ్యూ పత్రికలో సర్ అబ్బాస్ అలీ బేగుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— హిందూ దేశపు ముస్లిములకును బ్రిటిషు సేనలకు చాలకాలమునుండి వివేకయుత మగు రాజకీయ భావముతో గూడుకొన్న పరిపాలనముచే నేనాపాశములు బలపడియుండెను. అయ్యది ఇప్పుడు చాలవఱకులొనైతె దెంపులుగానున్నవి. భారతదేశములో మహమ్మదీయులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముపట్ల ప్రభుత్వ క్రిప రాజకీయము విశ్వాసమును వదలుకొనుటకు సంసిద్ధులై యున్నవారని మా ట్రిబ్యూనల్ ప్రీగారు చెప్పిరి. అయ్యది చాల అతిశయోక్తి. దానిని విశ్వసించి పాటింపబనిలేదు. అయిన చెప్పినట్లు అట్టిభయము పొంద వలసరములేదు.

కాని బ్రిటిషువా దీర్ఘస్థితులను ఇప్పుడేకేసను కష్టించుటకు అనకాశమును గల్గియున్నా రుగాన దానిని నిగారించుటకు ప్రయత్నించుట సమంజసము. భారతదేశపు ముస్లిముల విశ్వాసమును కోల్పోక మాటగొనుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇంకను మేల్కొని ప్రయత్నించుట కనకాశముగలదు. వ్యాయబుద్ధి వీడి గ్రీకులు ప్రవర్తించుటకు గలిగినపరిస్థితులను గూడ వీరు చక్క-బెట్టుట కనకాశము గలదు.

శరణాగతులకు సహాయనిధి

అమెరికావారి సహాయము

వాషింగ్టన్, అక్టోబరు 11:— శరణాగతులకు లభింపజేయు మొదట్టుకు ప్రావృత్యము పోట్టుమాట్లనుజనరణగ నున్న సేనానుల గారిని హర్షించు అధ్యక్షుడు నియమించి ఈయన సామీప్య ప్రావృత్య ప్రజలకు సహాయముజేయుటకు నియమింపబడిన సంఘము వారిలో సహకారముగ పనిచేయువలయు నని ఉత్తరవుజేసిరి. సామీప్య ప్రావృత్య ప్రేమ సహాయక సంఘమువారి ప్రయత్నములను కొనియాడుచు హర్షించు గారు తమ సానుభూతి తెలియజేసిరి.

వెనుజులాన్ గారి యభిప్రాయము

లండన్, అక్టోబరు 11-రాత్రి 9-20 గంటలు:— ప్రేమలో గ్రీకుల విధానమును అంచనాగా తెలియజేయు ప్రకటనము వెనుజులాన్ గారిచే చేయబడినది. ఇది చాల ముఖ్యమైనది వెనుజు

లాన్ గారిట్లు ప్రయోగపత్రికకు వాసిరి:— మిత్రమండలి అధికారుల పరిశీలనములోనైన తమను తూర్పు ప్రేమను తురుష్క-వరతులకు వశపఱచునాడెను. ఇట్లు గాక వశపరిచిరే క్రైస్తవ జనమునందను సంపూర్ణముగ విశాసము జేయుటకు వారి కప్పగించుట కంటిది. వైఖరిచే తూర్పు ప్రేమను తురుష్క-వరతులకు వశపరుచుటకు అట్లు ఉండజాలదని కేమలుగారి కి. కను అభయము లీయగోరెన అభయము సంధి కరిగెనా-రమగువరకు మిత్రమండలి అయిన తూర్పు ప్రేమను ఆక్రమించుకొనవలయునని అంతియగాని తురుష్క-వరతులకు జేయరాదు. కేమలు గారు తటస్థ ప్రదేశమునుండి కదలినచో బ్రిటిషువారు మిత్రమండలి సేనతో కలుసుకొనుటకు వైఖరి యుండును. తూర్పు ప్రేమను ఆక్రమించుకొనుట కీసేన అంతయు సరిపోవును. ఇట్లు ఆక్రమించుకొనుటచే గ్రీకు పరిపాలనమున వీరి సంపూర్ణ పరిశీలనాధికార ముండును. తురుష్క-వరతులకు ప్రమాదము కలుగు వరకు భయములు తురుష్క-వరతులకుండ నవసరములేదు. (వార్త అసంపూర్ణ)

వెనుజులాన్ గారు లండనులో

మరికొంతకాల మెక్కడనుండను

లండను, అక్టోబరు 11:— కాలగిర్జయము లేకనే వెనుజులాన్ గారు ఇంగ్లాండులోనే యుండుటకు నిర్ణయించుకొనిరి. న్యాయముగ కేసుల కేసుల ప్యానిస్ కేకలనియుండె. అట్టిదేరి అయిన పోతుండ ఇంకను లండనులో నుండవలయుట అందరికను ఆవ్యవశ్యకముగ నున్నది. గ్రీకులలో క్రొత్త పరిపాలనమును గూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును వెనుజులాన్ గారు కర్తవ్య ప్రభుత్వ కర్తవ్యత గూర్చి గూర్చున్నానను అనుకొని కనుగొనెనని అనుకొనుచున్నారు.

వెనుజులాన్ గారు

గ్రీకు దేశపు ప్రధానమంత్రిపదవిని నిరాకరించిరి. చుట్టి వర్ణమువారు బ్రిటిషు వరతులను మంజురకేసు కన్నెలు క్రియూనిస్ గార్లును ముదేనియాసభలకు ప్రతినిధులగు బంపుటకు నిశ్చయించిరి.

గ్రీకు రాజు కాన్స్టాంటైన్ గారు కుటుంబముతో పా లేర్మోలో ప్రవేశించిరి.

సర్ బ్యాసిల్ జూకావసు గారు ఈవారము లండనులో ప్రవేశించెద రనుకొనుచున్నారు.

అసియా మైనరు క్రైస్తవులు

ప్రాణరక్షణము కావలెను

అమెరికా ప్రభుత్వము

వాషింగ్టన్, అక్టోబరు 11:— అవర మైకమ్ ఆయుధ పాణులమైనుండ అసియా మైనరులలో నున్న క్రైస్తవులను కాపాడవలయునని అమెరికా ప్రభుత్వమువారికి క్యా నేటు గారు కెప్పించానికి ప్రయత్నముగ హ్యూజెను గారిట్లు తెలియజేసిరి:— శరణాగతులకు జేయబడినంత సహాయమునుజేసి తమ పలుకుబడిని వినియోగించిరి. ప్రావృత్యములు, వాదలపాటు క్రైస్తవులుగాకుండ కట్టుబట్టుములు గానించితిమి. జీవకారణము ననుసరించి కాంక్షయుతమగు పరిష్కారమును జేయవలెను. ఇంతవరకు లభించిన చర్యనుదాటి యున్న ప్రయత్నములకు క్యానిస్ గారు శరణుజూపిరి అధికార నియమితము. తరతరములనుండి యూరపియనులను వేధించుచున్న సమస్యలనుగాని సమీప్య ప్రావృత్య ప్రేమ పరిభవమునను సరిజేయుటగాని కారణమునకు దిగుట కనవరమనితోచిన అటుల జేయుటకు కాన్స్టాన్ వారు రంగీకరించి నటుల కనిపించెను.

యూనియన్ - మెరాతాలో బ్రిటిషువారు

తగాదా అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమువారు

పరిష్కార మొనర్చుట

జెనీవా, అక్టోబరు 11:— మెరాతాలోని గ్రామముల యందున్న బ్రిటిషులకు ఫ్రెంచి జాతివారికి కర్తవ్య దీక్షలను తీర్చుటను మధ్యవర్తుల పరిష్కారమునకు బెట్టుటకు ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించలేదు. ఈ విషయమును శాశ్వతమగు అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమువారిచే తీర్మానము జేయబడుటకు బ్రిటిషు ప్రాంతు అంగీకరించిరిని బాల్బురు గారు నానాజాతిసభ వారికి తెలియజేసిరి.

ఎస్వరుపాపాగారు బ్రతికియున్నారా?

బోలిషి వివరలను జయించుట

ఎస్వరునకు ఇంగ్లాండు సహాయము చేయుచుండెనా?

లండన్, ఆక్టోబరు 2:—రాత్రి 11-55 గంటలు. టైముస్ పత్రికా విలేజుకుడు బెర్లినునుండి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. మాస్కో వార్తల ప్రకారము ఎస్వరుపాపాగారు తూర్పు బాఖారాలో బోలిషు వివరల నోడించి విజయము గైకొనెను స్వచ్ఛంద సేనకులు ఆధిక సంఖ్యాకముగ ఆతనిని జేరుచున్నారు. ఇటీవల బోలిషువివరలు కొల్లగొట్టి సాత్తులో ఆయుధములు, మందుగుండు సామగ్రియు బ్రిటిషు వారిచే తయారుచేయబడిన కనియు ఉత్తరభాగమునక విశ్వమాన ఇస్లాము ఉద్యమమును వ్యాపించజేయుటకు ఇంగ్లాండు ఇండియానుండియు వెరిషియా నుండి ఎస్వరుగారికి సహాయము చేయుచున్నటుల బోలిషివివరలు తెలియజేయుచున్నాడు.

డాన్లెస్సు జలసంధి

రషియా ప్రవేశము

లండన్, ఆక్టోబరు 3:—షియావారు డాన్ నెల్సుస్లో ప్రవేశ ముండవలెనని గోరుచున్నారు. బ్రిటిషువారుగూడ ఈ రషియనుల హక్కును పూర్తిగ ఆంగీకరించు చున్నారనియు రషియా బల్గేరియా తదితర ప్రదేశముల జలసంధి పరిపాలనా ఏర్పాటునుగూర్చి జేయు అంత్యసభకు ఆహ్వానించుటకు ఆలోచించుచున్నారనియు ఆధికార రూపకమున వార్త లేతెంచుచున్నది. కొని ప్రస్తుతము సంధిసమావేశమున షియాకు ప్రవేశములేదు.

రషియా పరిస్థితులు

లీస్టిల్, ఆక్టోబరు 3 ఆగ్లాన్—జలసంధిలో రషియా ప్రవేశమును గూర్చి డెయిలీ కానికలు పత్రిక ఇటుల తెలుపుచున్నది.

సెవిరిను సంధిపరతులు జలసంధిలో రషియాకు ప్రవేశ ముండుటకు ఏర్పాటుజేయబడినది. ప్రథమము మిశ్రమండలి తుర్కీలో సంధిజేసుకొనవలసియున్నది. రషియా ఇదివరకే ప్రదేశ తుర్కీలో మైత్రితో నున్నది. కాని అంగ్లోప్రభుత్వమువారిలో సఖ్యతగ నున్నారు. కాని సంధిభజరుగునపుడు తానుచూడ హాజరుకావలసియున్నదని రషియాగోరుటకు వీలులేదు. ఇది యునుగాక సంధి సమకూర్చుకొనే పడమటి ప్రభుత్వములవారికి సహాయముగూడ ఏర్పడును జేయులేదు జలసంధి విషయమును నిశ్చయించుట రషియా హక్కును గూర్చి ఆలోచించుటకు గ్రేటుబ్రిటను సంకల్పముగ నున్నది.

మిశ్రమండలి విధానము

తుదకు ఈ ప్రపంచపరిపాలనమునకు మిశ్రమండలి నానాజాతిసమితివారికేము జేసెదరు. రానున్న సంధి సభయందు ఈ ఏర్పాటును నూచించెదరు. సంధిజరిగినపిదప ఇదివరకును ఈ విషయము ప్రత్యేకముగ అందరును కలిసి యోచించెదరు. ఆపుడు రషియాగూడ ఆహ్వానించబడును.

నానాజాతిసమితివారికి గూడ యోచించెదరు. డ్యూ న్యూబు ఏర్పాటుల ప్రకారము డాన్లెస్సు జలసంధి ఏర్పాటులు జేయుటకు ఈ ప్రత్యేకసభిజనును ఈ జలసంధిలో ఏదే శత్రు సాకులు ప్రవేశించునో ఆదేశముల సంతకము లన్నిటిని దీనిని కొనవలెను. ఇది ప్రపంచక పరిష్కార సమస్యనుండవలెను.

డాన్లెస్సుగారి, బాస్సునుగూని బ్రిటిషువారిచే బంధించబడలేదు. కాన సోదీనులు ఆక్షేపణ నిరర్థకము.

జర్మను నష్టపరిహారపుంపుములో మొదటివంత్రి బర్త్ గారు ద్యూబోయిగారిస్తానే నిమిషంపడుదురు. దీనివలన మంత్రులలో కొంతపుర్నిశ్శాసము జరుగును. నష్టపరిహారము నీయుటకు జర్మనులకు ఇకను ఎక్కువవ్యర్థి నీయు విషయమునుగూర్చి పాయింకేయగారితో భిన్నాభిప్రాయము వచ్చినందున ద్యూబోయిగారు తమపదవిని వదులుకొనిరి.

ఎయివాలీనుండి శరణాగతులను గొంపోవుచున్న ఆమె రికనునాకను తురుష్కులు ఫిరంగులతో ముట్టడించిరి ఏదే న్నునుండి వార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఇంతవర కీసంతి భాయ పడలేదు.

ముదేనియాసభ

సభాద్వేషనిర్వచనము

లీస్టిల్, ఆక్టోబరు 4:—నిన్నటి యుదయము ముదేనియా సభ సమావేశమయెను. మిశ్రమండలి సేన నలు, ముస్తాఫా కెమాలగారి తరపున ఇస్మితుపాపాగారును సభకు విచ్చేసిరి. ఆగోజంతయు సభ జరిగినది. సభ మరల జేడుగూడెను. నిన్నటి దినము ఆనకూలముగ జరిగినదియే నేలడెను. సమాచారములను బట్టి తెలియుచున్నది. ఈసభయందు దర్శింపవలయుకొన్ని నైతిక విషయములన్నియు అనకూలముగనే పరిష్కారమగునని అనుకొనుచున్నారు. సభ ఇంకను జరుగుచున్నదనుకొనుచున్నారు.

హ్యారింగ్టన్ సేనాని సభాద్వేషమునుగూర్చి తెలియజేయుచు ఇట్లు నుడిచెను:—సభయొక్క ఉద్దేశము ప్రథమమున విరోధముల నశపరచుచుకొనుట; (2) గ్రీకులు వెనుకకు పోవలసిన సరియైన నిర్ణయించుట, భూభీత్యము : వరముల నేర్పాటుజేయుట, ఈ ప్రవేశపు పరిపాలనమును తురుష్కుల కేముజేయుట; (3) సంధిసభకు పరిస్థితుల ననకూలముగ నేర్పరుచుట.

సంతృప్తి

ప్రేమకు తురుష్కులవశము జేయటనుగూర్చి మిశ్రమండలియు ద్వేషము త్రికరణకుద్ధిగ గలదని నచ్చురకు పరిపాలనా వివరములయందు తురుష్కులు ఉత్సాహమునుగూని శ్రద్ధనుగూని చూపలేదు. కాని మిశ్రమండలిలేఖను అంగీకరించినటుల తెలియజేసినగాని ప్రేమదీక్షము వశపరపడదని మిశ్రమండలి తెలియజేసినపుడు లేఖను సిద్ధాంతముగ అధికారిత్వా ఆంగీకరింపబడెనని ఇస్మితుపాపాగారు తెలియజేసిరి. తదనంతరము ఫ్రెంచి సేనాని పరిపాలనమునుగూర్చి సమాచారము తయారుజేసిరి.

ర గంటలు సభ జరిగెను. అందఱును ఉత్సాహసంతోష భావములతో సభను చాలించిరి.

ఇస్మితుపాపాగారి ఆత్మరత

లండన్, ఆక్టోబరు 5:—సభ ప్రారంభమైనదని ప్రకటించెడి వెలుగై ప్రేమ మిశ్రమండలి స్వాధీనులలో లేకుండ జేయవలయునని ఇస్మితు పాపాగారు ఆతుతోగోరిరి. ప్రేమను తురుష్కులకు వశపరచుటకు అధ్యయము 1 నెల అయినను బట్టును. మిశ్రమండలి సేన మరీటజవారును, అనదికి పడమటకు నున్న తటస్థ ప్రదేశములలో నుండవలయును. పరిపాలనమును గూర్చి జేయు ఏర్పాటులు ఆయాదేశములకు సంబంధించిన ప్రభుత్వమువారి ఆంగీకరింపవలయునని మిశ్రమండలి సేనానులు తెలియజేసిరి.

పత్రికాప్రచారకులకు ప్రవేశము లేదు.

ముదేనియా సభకు పత్రికాప్రచారకలకు అవకాశ మియ్యలేదు. సభాకార్యక్రమ మంతయు ఆతిహాస్యముగ నుంచబడినది.

శీఘ్రపరిష్కారమునకు కలుగబోవు చిక్కులు

తురుష్కులకును గ్రీకులకును తాత్కాలిక యుద్ధ విరామమును గావించి తత్త ఐము సంధిపరతులను ఏర్పరుచుటకు కొన్ని చిక్కులు కలుగవచ్చునని బ్రిటిషు వ్యాఖ్యానకర్తలు తెలియ జేయు చున్నారు. ఆవప్తము లేని యన:—గ్రీకులు ప్రేమను కడలుటకు నిరాకరించుట, బ్రిటిషువారు చునకునుండి మరలిపోవలెనని తురుష్కులు నిబ్బరముజేయుట.

రెండవ విషయమై బ్రిటిషువారివైఖరి ఏమియుచూరలేదు. గ్రీకులతరపున విదేశములయందు పనిజేయుట కంగీకరించుటకు పూర్వము గ్రీకు క్రొత్తప్రభుత్వమువారు యధార పరి స్థితులను గుర్తింపవలయునని వెనుజులాన్. గారు గోరెదని తెలియుచున్నది.

గ్రీకుల భయములు

కాకస్తాంటినోపిలులో తురుష్కు పోలీసుదళము తత్త ఐము తూర్పుప్రేమ దేశమును ఆక్రమించుకొనెనని రనుకొనుటచే గ్రీకులు భయపడుచున్నారు. కాని మిశ్రమండలి సెప్టెంబరు 28 లేదని ప్రకటించిన లేఖ ప్రకారము నిండోలగమున సంధిపరతులన్నియు పరిష్కార మగునదకు తూర్పుప్రేమను మిశ్రమండలి పాలించెదరు. తత్త ఐమువారు గ్రీకులు ప్రేమను భూభీత్యము ఏర్పాటులను జేసెదరు. తురుష్కులైనవ్యయలందడగిడుటకువారు సహించరు. అట్లు తురుష్కులు అడుగిడిరా పొల్కును దేశములు ఒక్కమాట అంటుకొనును.

బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, ఇటలీ, రానుబారులపుడే ప్రేమనుకు బయలుదేరిరి. తాత్కాలికపు మిశ్రమండలి పరిపాలనము అమలులో నుండువరకు ప్రజలను వశపరచుకొనగలరు.

ప్రభుత్వాధికార ప్రకటనము

కాస్తాంటినోపిలు, ఆక్టోబరు 4:—బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయము నుండి ఇట్లు ప్రకటించిరి:—తురుష్కు సేనలు మిశ్రమండలి సేనతో గాని తదితర సేనలతో గాని సంఘర్షణమును బెట్టుకొన గూడదని ఇస్మితు పాపాగారు తురుష్కు జాతీయ సైన్యములకు తరపు జేసిరి. జాతీయవాదులు మిశ్రమండలి లేఖ ఆంగీకరించిరి. సభ క్రొత్తపై కరముగనే జరిగెను.

ఫ్రెంచి ప్రధాన కార్యాలయము వారిట్లు ప్రకటించిరి. ఉభయపక్షముల వారును సఖ్యత బడయు ఉద్దేశ్యముతో అంత కష్టములేకుండగనే కార్యక్రమము పూర్తిగ జరిగెను. సభ సాయంకాలము 8 గంటలలోను పూర్తి అయెను. సేటి యందయము మల 10 గంటలకు గూడును. ఈ మధ్య తురుష్కు సేనాని జూపిన ఇతర ఆక్షేపణలను గూర్చి మిశ్రమండలి సేనానులు ప్రస్తావించిరి. అంతయు దృష్టికరముగనే యున్నది. గ్రీకురాయ వారులు నేడు వచ్చెద రనుకొనుచున్నారు. ముస్తాఫా కెమాల గారు అంగోరాకు జేరిరి.

వెనుజులాన్ గారు గ్రీకులను నిందించుట

లండన్, ఆక్టోబరు 4, రాత్రి 11-40 గంటలు వెనుజులాన్ గారు టైముస్ పత్రికలో ఇట్లు వ్రాసెను:

మిశ్రమండలి తురుష్కులు వివాద యుద్ధము ప్రకటించినపుడు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు విడిపోయిరి. దీనివలన గ్రీకులకు విద్యత సంప్రాప్తమయెను. ఈ లేఖ గ్రీకులకు ఆసియా మైనరులో ఆఖం దేవిజయము గలుగుచున్నపుడు వ్రాయబడెను.

ప్రేమలో గ్రీకు పరిపాలన ముండవలయు ననుట

సంధి సంతకము పూర్తి అగునకు తూర్పు ప్రేమలో గ్రీకు పరిపాలన ముండవలెనని గోరుచున్నటుల వెనుజులానుగారి లేఖ నూచించు చున్నదని ఈబింగు స్టాండర్డు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. తురుష్కు భయములను కారితంప జేయుటకు ఈ ప్రదేశమునకు బ్రిటిషు సైన్యముల సంపవలయునని నూచించు చుండెను. తురుష్కులు ప్రేమను వెంటనే ఆక్రమించు కొనెదరని వెనుజులానుగారు ప్రమించుచున్నారు గాని నిజముగాదని అపత్రిక వాకొనుచున్నది. అశ్వది వెనుజులానుగారి కృత్రియభిప్రాయము. అంతయుగాని నిజముగాదు. పార్లెమెంటులో మిశ్రమండలి ఏర్పడిన విధానమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు పూర్తిగ ఆంగీకరించిరి. ఈ సంతతి అంతయు పూర్తిగ వెనుజులానుగారికి తెలియజేయ బడెననుకొనుచున్నారు.

రెవీకు బేగారి యభిప్రాయము

అంగోరా ప్రభుత్వము తరపున లండన్లో కనకెట్టియున్న రెవీకు బేగారి యభిప్రాయము:—మిశ్రమండలి అట్టి విధానమునే తలంచినది తురుష్కులు యోచించినది ఆరిపోవుచున్న నిష్పక్షకములు క్రొత్త ఆంటుకొని ముండుటకు వెనుజులానుగారి లేఖ అవకాశమును కలుగజేయుచున్నది. కెమా లిస్టులు తూర్పుప్రేమను తమకేముజేసు నిర్బంధించుచున్నారు. కాని గ్రీకులు ప్రేమనుండి వెడలిపోవుటకు తగినంత వ్యవధిని కెమలిస్టులిచ్చెను. అంతయు ప్రకటపద్ధతుల ననుసరించి జరుగవలెనని తురుష్కుల యభిప్రాయము.

ఫ్రెంచి ప్రధానమంత్రి శుక్రవారమునాడు వెనుజులాను గారిని కలుసుకొనెదరు.

సామీప్య ప్రావృద్దేశపు వ్యవహారములయందు జోక్యము కలుగజేసుకొన వలయునని వెనుజులానుగారు ఆమెరికను రాయబారి హార్వీగారిని జూరింగ్ తెలియచున్నది. క్రొత్తపుట అందరు భూభీత్యపోవునకు ప్రేమను స్వాధీనులలో నుంచుకొనుటకు సేనలనుండి మిశ్రమండలితో తమ పలుకుబడిని ఉపయోగించ కలయుననిరి.

బ్రిటిషు లిబరలుపక్షమువారు

లండన్, ఆక్టోబరు 4:—మాంచెస్టరు గార్డియనుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—పార్లమెంటు మరల సమావేశ మగునపుడు 15 సెప్టెంబరునుండి జరిగిన విషయరీజులచర్యకు సంబంధించిన కాగితముల నన్నిటిని తెలియజేయవలెనని ఇండిపెండెంటు లిబరలుపక్షమువారు గోరెదరు. గ్రీకుల పక్షము ప్రారంభమైన నాటినుండి బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారివైఖరి మారిని. దీనికి ప్రతిఫలముగ సెప్టెంబరు 20 లేదని ముస్తాఫా కెమాలగారికి అంత్యసందేశము నంపిరి. కాని హార్వీగ్ సేనాని అంత్యసందేశమును అందజేయనవెను. హార్వీగ్ గారి చర్యచే సామ్రాజ్య మంతయు యుద్ధములేక బ్రతికిపోయె నని ఇండిపెండెంటు లిబరల్ పక్షమువారి యభిప్రాయము.

ప్రభుత్వమునకు మోచ్చరిక

మాంచెస్టరు గార్డియనులో ప్రధానవ్యాసమున ఇట్లు వ్రాయబడినది. ప్రస్తుతపరిస్థితులు ఆయామయముగను ఆగవ్య గోచరముగను భయంకరముగ నున్నవి. ప్రభుత్వమువారిదివరకే తత్వల నొచ్చిరి. ఇక నైనను క్రొత్తతీర్పులను ఒనర్చక బ్రిటిషు జాతికి మప్పువాటిల్లుకుండుటకై ప్రజలు ప్రయత్నించి ప్రభుత్వమును వారించవలయును.

గురక పాగు సంక్షోభము

మొత్తము 4 వ తేదినరకు
977 గురిని అరెస్తు చేయుట

3 వ తేదీని 80 మందిని అరెస్తు చేయుట

3 వ తేదీని మామూలు ప్రకారము గురకపాగులో 80 మంది తోటకు వెళ్లగా వారి నందరిని అరెస్తు చేసిరి.

శ్రీమంతు ముసమతు బొంబిగారి స్నేహములు

పోలీసుల దెబ్బలవలన చనిపోయిన భగతునింగారి కుమార్తెయగు శ్రీవతి ముసమతు బొంబిగారు తన భర్తకును సోదరుకు పోలీసులు కొట్టిన దెబ్బలవలన మృతినొందుటను గూర్చి యాటంబు నడిచెను.

నేను చెప్పిన ఎదుట ప్రమాదముచేసి చెప్పినవానిను, క్రొందటి అరెవారమునాడు (నవంబరు 8) నేనింటివద్ద వంట చేయుచుండగా నాతండ్రిని కొట్టిన ఒక తెలుగువల్లవాడు చెప్పెను. అంతట మాతల్లియు నాటితప్పుచేయుచు, నేనును నోలీసు తిసుకొని వెళ్లితిమి. మా పోలీసు గ్రామమునకంటే దూర పోలీసుల కేటరునున్నది. అటు నాతండ్రి స్వస్థితిపై వడియించెను. నాసోదరుకు అపాసింగు నా తండ్రివద్ద కూర్చుండియుండెను. ఇంకొకసోదరుకు తారాసింగు బాధచే కష్టముగా ఏడ్చుచుండెను. నాతండ్రి నోట నిట్లు పోలితిని గాని అతడు నిశ్శబ్దముగ కేకపోయెను. అతని పండ్లు విరిగినవి. నాలుక క్రైస్తందిండ్లము కారుచుండెను. తలవైపున వంటిమీదను బలమైన దెబ్బలు గాయములుండెను. తన మెదడును వదలి ఎముకలును విరిగినవి నాసోదరుకు తారాసింగు ఏడ్చుచుండెను. ఆపును యిద్దరు పూర్వము పోలీసులు వెట్టుకొని పోలీసులు వెళ్లి నిలిచి యుండిరి. నేను నా తండ్రిని సోదరుని చూచి ఏడ్వగా నాకు నిశ్చయమగుచు నన్నా పూర్వము లడిగి, వారు నాకంటే డ్రీయూ సోదరుకు నని నేను చెప్పితిని. వానికి మరేమియును భయములేదు. యింకొక తిసుకొని పొందని పూర్వము చెప్పితి. వారి నెవరు కొట్టిరినో మే మరుగగా మేము కొట్టెదమో పోలీసులు వారిని కొట్టి వెళ్లిపోయిన చెప్పి పూర్వములు వెళ్లి పోయిరి. పిమ్మట జనందసింగు, లక్ష్మణసింగు, కేసరిసింగు, బాతుసింగు, నందసింగు, చాణిసింగు గార్లును మరెవరును (నాకవలె నేనెవరను) నాతండ్రిని నా అన్నను నోలీసులతో వరుసవెట్టి మాయంటికి తిసుకొని వచ్చిరి. నాతండ్రి మాటాడ లేదు. ఎదుము తినలేదు. నిశ్చేత ప్రాణ లేదు. తారాసింగును అపాసింగును పొయ్యిరాగి. పోలీసులు పోలీసునకు వచ్చి గురక పాగుకు సామానులను తిసుకొని పోవుచున్న కంబరగాడిన తేనాదిని తోయెనని మమ్మడిగి మాకు తెలియవని మేము చెప్పితిమి. అంతట వారు మమ్మకొట్టిరి. అని తారాసింగు మాతో చెప్పెను. తరువాత నా మరయునాడు మేము వారి నిర్భరిని అజనాలా దిప్పెన్నటికి తిసికొనివెళ్లితిమి. నాతల్లియు నాపితండ్రి అరెవారమును మాతో దిప్పెన్నటికి వచ్చిరి. నాతండ్రివీరింప దని వాక్కున చెప్పెను. తరువాత వారిని అమృతనకు తిసుకొని వెళ్లుటకు మోగారు. బండ్లు నిలచుతావునకు మోసుకొనిపోతిమి. అటట నాతండ్రి నోటిలో పాలుపోలితిమి. అతనికండ్లు కాంచ పోయెను. అతడు చనిపోయెను. తారాసింగును మరల వైద్యులకు గూనిపోయి పూర్వమును ప్రతిమాలి వైద్యులలో నుండితిమి. నాసోదరుకునూడ వైద్యులకు 3 వ తేదీ ఉదయమున చనిపోయెను. అని శ్రీమతి ముసమతు బొంబిగారు జూడిసి. ఆ స్నేహములైనవి అమె నేరీమద్ర చేసుబడెను.

కాంగ్రెసు విచారణసంఘము

4 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సభార వయము సింగు ప్రజాతియగా నాసోలీ విచారణ సంఘములు చేరి ఆలోచించిరి. సాక్షులను విచారించుట మున్నగు విషయములం దనుసరింపజేసిక పద్ధతి గూర్చి 8 గంటలసేపు చర్చించిరి. మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు విచారణ ప్రారంభమైనది.

సభార కారాసింగుగారు

సభార కారాసింగు (జి. పి. ఎల్. ఎల్. డి. ఆమృత నకు భార్య) కళాకాలకు సంబంధించిన పాతకాల ప్రధానోపాధ్యాయుడు) గారు మొదట పాక్ష్యునిచ్చిరి. 4 వ తేదీని 1 వ కంటెనెర్ల జరిగిన విషయములను గురుకపాగులో దెబ్బలు కొట్టుటనుగూడ కారాసింగుగారు స్వయముగా చూచిరి. కాకా సింగుగారు పాక్ష్యుని ప్రాసీ యిచ్చి పిమ్మట నోట చెప్పిరి. అయిన పాక్ష్యము మాడుగంటలు వచ్చెను.

భుని చందుగారు

పంజాబు రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులకు వారి స్వర కవినందుగారు రెండవసారి. ఒకసారి రాజరాష్ట్రవద్దకు ఒకసారి పీఠంకెనెవద్దకు ఒకసారి గురకపాగువద్దకు ఆయన స్వయముగా చూచెను. అమృతనకులో గాయములు కలిగిన నిట్కులనుండుట కేర్పణచుడిన వైద్యులకు మూడుసారులు వెళ్లెను.

ప్రొత్తు గుత్తగార్లు

ప్రొత్తుగారి కింకన్య జబ్బుగా నున్నది గాన వాతెను. నేనున ప్రకార 5 వ తేదీని వచ్చెదరని తెలిపినది.

3 వ తేదీ విచారణ

3 వ తేదీని మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు విచారణ ప్రారంభమగును. 6 గురు సాక్షులపేర్లు తెలుపబడెను. 1919 లో వైద్య కారముక్రింద జరిగిన అక్రమములను గూర్చి విచారణచేయుటకు కాంగ్రెసు నా కేర్పణ చిన సంఘమునా కలంబించిన పద్ధతియే యిపుడునూడ వసలంబించబడెను. అని స్పీకియలితేభరి అమృతనకునుండి రెంఱిసంఘెను.

అరెస్తులపద్ధతి

3 వ తేదీలో చాలమందిని అరెస్తుచేసిరి. 800 మంది ఆకాలిలు గురకపాగులో నున్నాను. మహాంతుగూడ తనవంటి యుండేయన్నాడు. తనకు నలుగురు ఆకాలిలు తోటగట్టున నిలచెదరు. వీరి కచ్చి తిరని పోలీసు లయ్యు వెట్టును నంకుటకని చెప్పెదరు. వెట్టిపోదనిన వెళ్లవని చెప్పెదరు. వెంటనే పోలీసులు వారిని అరెస్తు చేయుదురు. పిమ్మట ఆనలుగురిని ఒకకనిస్తే. తిసికొనిపోవును. ప్రతి ఆకాలిని అరెస్తు చేయగానే పక్షిచేసి వ్రాసికొందురు. అంతట వారిలో ముందర్లకుల అవకాశలో నుండెదరు. అటుండి మోటారు బోలీలో అమృతనకు తిసికొని వెళ్లెదరు. అటట విచారణ చేసి గురకపాగు పంజాబులో ఏదోయొక కలంబులకు పంపెదరు.

పోలీసుల అక్రమమునుగూర్చి విచారణ

భక్తుగారు మేజిస్ట్రేటు మియా మహమ్మదు సయ్యదు గారు పోలీసు లొకరించిన అక్రమములనుగూర్చి వత్త్యవిచారణ చేయుచున్నాడు. నవంబరు 2 వ తేదీని రాజరాష్ట్రలో ఆకాలిలను తరుముటలో కశ్రీని పోలీసులు కొట్టి రనుకేను 5 వ తేదీని విచారణచేసిరి. ప్రభంధకసంఘమునారు సాక్షులను పంప లేదు. పోలీసు మావర్షుంటును డిప్యూసార్షుంటును పాక్ష్యు నిచ్చిరి. పోలీసుల ఏ శ్రీ ని కొట్టి లేచని చెప్పిరి. కశ్రీని ప్రబంధక సంఘము వారు నాట్టికు పంపిరి. ఆమెకు పోలీసుగా బలమగు దెబ్బలు నాకు కనబడ లేదని వాక్కున వాలుగారు చెప్పిరి. క్రొందవడిన ఆకాలిల కొక శ్రీని నీళ్లు దానామిచ్చుచుండ నేను పోలితినిగాని ఆనా దామె ను పోలీసులు కొట్టుచుండ నేను పోవలేదు. తరువాత అమృతనకు ఆకాలి వైద్యులలో నే నొక శ్రీని పోలితిని. క్రొంద టికోజున రాజరాష్ట్రలో ఆమెను పోలీసులు కొట్టిరి నాకు చెప్పిరి గాని శ్రీమతుతోజు రాజరాష్ట్రలో నీళ్లు దానా మిచ్చు చుండగా నేను చూచిన శ్రీయొక్కోక శ్రీగాని వైద్యులలో నున్న శ్రీ ఆ శ్రీగాడని యింకొక పాక్ష్యుకుడు చెప్పెను. (ఆ.రెను)

ఇద్దరు సిక్కు పీఠమాతలు

12 సంవత్సరానిగు తనపుత్రునకు పంపిన పంఠియ

“వచ్చిత్తెనుగుగు మతేధర్మముకొరకు ప్రాణముల

నచ్చించి సంకెమునకు శ్రీ శ్రీము

పంజాబులో కేటపురామండలమునందు కాలకాష్ఠి గ్రామమునాడి శ్రీమతి భగవాను కారు అనువానిని నవంబరు 22 వ తేదీని అమృతనకులో నున్న ప్రభంధకసంఘ కార్యదర్శి కిటుల వ్రాసెను:

మా గ్రామమునండి ఆకాలిల పాలసింగుగారు నాయకత్వముక్రింద అమృతనకు నేడే బయలుదేరినది. నాకుమాడునా నన్యంతరింగు 12 ఏండ్లకాలముగూడ నాజరిలో నున్నాడు. ఇతరారు మా గ్రామమునండి బయలుదేరుటకు యంతు నేను నా కుమారుని చూడుట కవలాళము కంకునండున నేను చెప్పవలచిన ప్రవచించులను చెప్పకాలపోతిని. గాన యీ వాక్యములకు మీరు నా పుత్రునకు వినిపించ నొకదన.

“నాముద్దుబిడ్డా! నేను చేయు హితోపదేశ నిందియే గాన వినుము. నీవు నాస్తవ్యమును ద్రోలి తివి గాన వచ్చిత్రమగు మన మతము కొరకు నీవు ప్రాణత్యాగ మొనర్చి మనవంశ విఖ్యాతిని నిలుపు వలెను. నీవు బాలుకవైనను యీ సన్మార్గమును నీవు వదలగూడదు. అట్టిత్యాగ మొనర్చుటకు సత్వ కర్మదును నీకు శక్తి నొసంగుగాక.”

నా కిది సంతోషదినము

ఆ గ్రామమునండియే శ్రీమతి ఇందరు కారు అను వాని మరణముకేటకు వ్రాసెను. ఈ సందేశమును తన పొదవత్తులకు గాంతసింగు మెహరసింగుగార్లుట తెలుపకలెనని అమె వ్రాసెను:

“మిరిద్దరును బలవారితో అమృతనకులో అకలతేభతును చే తిరని విని నేను చాల సంతసించి తిని. మిరారు తనవచ్చిత్రపాదసేవ చేయుటకు మిరార్ కిట్టి అవకాశమును కలిగించినందులకు గురు గోపిందసింగు చేపునకు నేను వందనము లొనరించుచు న్నాను. వెట్టిగారి చేతులలో మిరిద్దరును ప్రాణములను వదలి కలిసుద్ధతను బడసిన దినమే నా జీవితమునందత్యధికసంతోషకర మగు దిన మగును. అట్టి త్యాగమునకు నలయు దైవైశ్వర్యములను విచారు గురుమహారా పొసంగుగాక.”

(బొంబే వ్రాసెను)

పదిఏండ్లుభోజనము మానినపడలి

పదేండ్లుభోజనము మానినయితి

అహమదాబాదుకు వచ్చుట

3 వ శ్రీ అహమదాబాదుకు వచ్చెను. నిత్యమును వేల కొలదివ్రత అమెను దిల్లించుచున్నాడు. 5 ఏండ్లక్రిత మా మును తీక్రమకు ఉన్నాడము కలిగినది. అప్పటినుండియు అమె ఆహార మేమియును తినుటలేదు. అమె కొలుకు 2.5 బౌనెట్ల శిష్ట మాత్రముత్రాగును. ఆమెకు మలమూత్రనిష్క్రమే లేదు. అమె నెలకల ప్రుద్ధకుట యెందుటమే లేదు. అమెకిపుడు పిచ్చి పూర్వగా కురిసింది. మామట కామెకుం వెట్టింతయును కనుదను. అమె గృహకృత్యములను సరిగా జరిగి పు యండును. అమెకు చిన్నతనముననే భర్తచనిపోయెను. అమెకు పురుషసంపర్కమే లేదు. శర్ధ ప్రవాహులతో అమెకొన్న 10 ఏండ్లు నాళ్లకు వెళుట ఎల్. ఎల్. ఎల్. గా రామెను పో కింది. ఆమె స్వాతంత్యరము నిమిషమునకు 72 సంవత్సరముని. వేలవారి మామూలుగా నేయున్నది.

పదేండ్లు భోజనము మానినశ్రీ

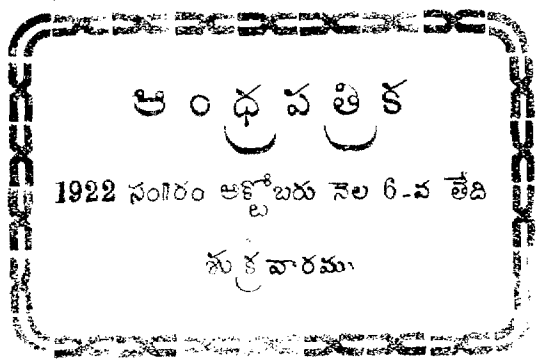
ఇంకొక శ్రీ 10 ఏండ్లు ఏమియును తినయడను. అమెకు భర్త కలదు. ఆ పదేండ్లలోను అమెకు ముగ్గురు పిల్లలుపుట్టిరి. మొదటిసారి ప్రవరకుమాయమున కామెకు స్వస్థితి తప్పియున్నపుడు ఆకాలమునకి అమృతనకు సన్మా మమె చెంతివచ్చియున్నాను కానినామె భువించియున్న అమెకు కలసింది. అప్పటినుండియు అమెకాహారమునం చాక నొల పోయినదని అమె చెప్పెనని కుటరారుజేపు వివ్యాంకు 2 వ ఆర్. డి. చాకలొందుగారు వ్రాసిరిని కాహార శ్రీయ్యును పక్షి పుట్టించెను.

ఒక సంపాదకునికి శిక్ష

నాలుగునెలలు విడిశైను

విజయపురలో ప్రకటించబడుచున్న “కర్నాటక వైఖ్య” అనుపత్రికకు సంపాదకు డగు తిలకలు గార్లవై 12 వ ఏప్రిల్, నేడుచేరి 800 కాల్కానా లేదో 4 నెలలు విడిశైను చేసిరి. తిలకలుగారు కాల్కానా వెర్లింకెన చెంపలకు కల్గిరి.

కాల్గిరింగు, అల్గోరరు 8:— ఆహామ గవర్నరుగా నియమింపబడిన గౌ. కల్ కాకాశరుగారు కాల్గిరింగు శిక్షి యువకులను విద్యించి, కలకత్తాకుం అపామనకు పోయెదరు. అనివారమునాడు కలకత్తాను విడిచి పిలంగు వెళ్లెదరు.

చెన్నపురి : స్ఫోటకము

చెన్నపురిలో నిమారు స్ఫోటకవ్యాధి బలముగ వ్యాపించె నని తెలిసిన సంగతియే. ఈ సంవత్సరము మొదటి ఆరుమాసములలో 893 మంది చనిపోయిరి. 2284 మందికి వ్యాధితిగిలెను. ఇట్టి మృత్తిక ఇదివరకెన్నడును ప్రబలియింపలేదని ప్రభుత్వైక్కుటము తెలుపుచున్నది. చెన్నపురి రాజధాని పట్టణము. కార్పకేషనుగలదు. వైద్య సహాయముగలదు. ఆరోగ్యోపన్యాసములకు కొడువలేదు. పెద్దటిగాంధీచెందరో కలరు. ప్రజల క్షేమమును విచారించుటకు పెద్దవరీషులలో 7లు పొందిన ఉద్యోగులును, మృనిసికలు సభ్యులును గలరు. ఇతర ప్రజేషములంకకన్న ఆధునిక సాగరికము విశేషముగ వ్యాపించియున్నది. ఇట్టి ఆనకూల సంకర్షములున్నను, స్ఫోటకవ్యాధి తరుచుగ వ్యాపించుటయు మరిణము లధికముగ నుండుటయు, విచిత్రముగ గనుపించుచున్నది. ఇందుకు కారణ మేమైయుండునో, కనుగొనలేదు. హద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ఈలోకమున కంతకును కార్పకేషను హెల్తుకఫీసరుగారు కారకులనిఎంచి వారిపై భారమును మోపుచున్నారు. ప్రభుత్వము వారు తమకు సప్లయ జేసెడి టీకాలరసమునందలి లోకమును, ప్రజల ఆజ్ఞానమును కారణములని హెల్తుకఫీసరుగారు వాదించుచున్నారు. ఆనోగ్య దోషారోపణవలన ప్రజల మృత్తిక మాత్రము తలగిపోవజాలదు. హెల్తుకఫీసరుగారు ప్రచురించిన అంకెలజూచిన, టీకాల వద్దతి తలచినంత ప్రయోజనకరముగాదని విదితమగును. ఒక మారు టీకాలువేయబడినవారిలో 1718 మందికి స్ఫోటకముతగులుగ, టీకాలులేని వారిలో 566 మందికిమాత్రమే తగిలెను. ఇందును బట్టి టీకాలవలన స్ఫోటకమురాదని నిశ్చయముగ జెప్ప వీలులేదని తోచుచున్నది. ఇరువది సంవత్సరములపై బడిన వయస్సుగలవారిలో, ఈసంగతి మరింత స్ఫుటమగుచున్నది. ఇట్టివారిలో ఇదివరకు టీకాలు వేయబడినవారికి 811 మందికి వ్యాధి తగిలెను. టీకాలులేనివారిలో 566 మందికి తగిలెను. ఇతివారికిని రెండుమార్లు టీకాలువైచుచో, వ్యాధి మృత్యులయంకురంకదని, హెల్తుకఫీసరుగారు డాక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారి యుద్దేశ్యము. స్ఫోటకవ్యాధి మరిల మరిల జనించుట సహజసంఘటనముగాదనియు, టీకాలవైచుట సవంబరు నెలలోగాక జూన్ నెలలోనే ప్రారంభించియున్నచో, ప్రస్తుత మృత్తిక ఉడయించెడిది గాదనియు, మేజరు రస్సెలుగారు తలచుచున్నారు.

ఈమారు, వ్యాధి రాయపురములో ప్రారంభమయ్యెను. పార్కుటపునలోనికి నిది ప్రాకెను. డాక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారి యాహ్వానకారము, పార్కు ఫెయిరు, వేల్పు యువరాజుగారి ఆగమనము, మలఖారు సహాయమున కర్పాటుజేసిన ప్రదర్శనము, ట్రైప్లికెను, మైలాపురము, తిరువత్తూరు మొదలగు ప్రదేశములలో జరిగిన తిరునాళ్లు, ప్రజల నోకుల సాకరించుటచే, మశూచిక వ్యాధి ప్రబలెను. గిండ్లలో కింగు ఇక్సెట్టూటూలో సప్లయజేసిన టీకాలరసము మంచిదిగాదనియు, టీకాల

యవజయమున కది యొక కారణమయ్యెననియు, డాక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారి యభిప్రాయము. ఈవ్యాధి వ్యాపించుటకు నాటకకరుచుటకు, నెను కటి సంవత్సరము సవంబరు మొదలు ఈ వత్సరము ప్రబలువరకు 9395 మందికి మొదటి మారు టీకాలను, 22804 మందికి రెండవమారు టీకాలను వైచినటులను, ప్రజలీ విషయమై తమకు తృప్తికరముగ తోడ్పడినటులను, డాక్టరుగారు తెలుపుచున్నారు. డాక్టరుగారి నివేదికము, ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు మేజరు రస్సెలుగారికిగాని, ప్రభుత్వమువారికిగాని ఏమాత్రము తృప్తిగలిగింపలేదు. టీకాలవలన విశేషలాభము గలుగలేదనియు, గిండ్లలో తయారయ్యెడి రసము మంచిదిగాదనియు చెలిపిన రాఘవేంద్రరావుగారిని వీరు సహించుట కష్టము. మేజరు రస్సెలుగారికి లోకము రావచ్చునుగాని, గిండ్లలో తయారయ్యెడి రసమువలన విశేషలాభము లేకబోయెననియు, స్ఫోటకము నాటకకరుచుటకది ప్రయోజనకారి గాలేదనియు, ఇదివరకే పలుప్రదేశములనుండి ఆసంతృప్తి వినవచ్చెను. పలువురు తమ యనమానములను ప్రభుత్వమువారికి చెలియజేసిరి. ఇట్టి సీతిలో డాక్టరు రాఘవేంద్రగారు కేసిన ఆరోపణక్రొత్తదిగాదు. టీకాలు వేయబడిన వారిలోనే పలువురకు మరిల వ్యాధిసోకుటకు కారణము నింకొక విధమున సమర్థించుటకు వీలుండుదు. ఆయినను మేజరు రస్సెలుగారు టీకాల రసము, అవజయమునకు కారణముగాదనియు, రిజిష్టరయిన అంకెలలోనే గొప్ప లోపముండవలెననియు తెలిపియుండిరి. ప్రభుత్వమువారు గూడ మేజరు రస్సెలుగారి వాదమునే అనుకరించుచు, రాఘవేంద్రరావుగారిని తివ్రముగ విమర్శించిరి.

కార్పకేషనువారు ప్రచురించిన అంకెలు సరిగలేవనిరి. కార్పకేషను ఆరోగ్యోద్యోగులు వ్యాధి బాగుగ వ్యాపించువరకు నిదురబోయి, వ్యాధిప్రబలిత పిమ్మట ఒక్కమారు నిదురనుండి లేచి, టీకాలవైచుట కారంభించిరియు, మరిల చాలకాలమువరకు నిదురబోయి ఈ వత్సరము మార్చినెలలో రెండవమారు టీకాలనువైచుటకు బూనిరియు, ప్రభుత్వమువారు తేలిపించుచున్నారు. ఉపద్రవమధికమయినపుడు మాత్రము చురుకు తనముజూపి ఇతర సమయములందు మాంద్యము వహించుట భావ్యముగ లేదని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యము. ప్రభుత్వము వారు కార్పకేషనువారిపై జేసిన విమర్శనములబట్టి కొన్ని సంగతులు బయల్పడుచున్నవి. కార్పకేషనునందలి హెల్తుకఫీసరుగారు కేసిన లోకములు కొన్నిగలవు. ప్రభుత్వమువారు సప్లయజేసిన రసమునందును కొంతలోపముగలదు. కార్పకేషనువారు ఎప్పుడు నిదురజేల్కొనినను వ్యాధినివారణమునకు విశేషప్రయత్నము సలిపిరని అంగీకరింపక తప్పదు. ప్రభుత్వమువారి సంగతిని గుర్తించి, హెల్తుకఫీసరుగారి కృషిని గుర్తించియుండవలసినది. కాని టీకాలవలననే వ్యాధిపూర్తిగ నివారణయగునని హెల్తుకఫీసరుగారివలె భావించుట సరిగాదని, వారు ప్రచురించిన అంకెలబట్టియే తెలియుచున్నది. స్ఫోటకవ్యాధి యుదయింపకుండ జేయుటకు మార్గము లింకను పెక్కులుగలవు. అందుముఖ్యముగ ప్రజల ఆర్థికసీతి చక్కగ నుండవలెను. దేహదార్శ్యమున్నగాని, ప్రజల శరీరములు అంటు వ్యాధులకు బలిగాకుండనుండజాలవు. పూటకొకమా రయినను కడుపునిండ తిండిదొరకని ప్రజలను పలు విధములగు వ్యాధులు బాధించుట వింతగాదు. వారి శరీరములకు వ్యాధిని నిరోధించెడి క్షిత్తిగిపోవును. ఈ సంగతిని ఆరోగ్యాధికారు లింతవరకును గుర్తించియుండలేదు. ఇందుకు కారణము విదితమే.

ఏశాఖవారు ఆశాఖాప్రయోజనమును మాత్రమే పాటించుచు, మానవజీవితమును కరిస్పరిసంబంధములేని శాఖలక్రింద విధించునంతవరకు నిజ కారణముల గనుగొనుట దర్శనము. ఆరోగ్యము వేరు, ఆర్థికమువేరు, రాజకీయమువేరు, సాంఘికము వేరు అని దలచుటచే, తాత్కాలిక లాభ దృష్టితో మాత్రమే జీవిత సమస్యలను వీక్షించుటయు, అందుమూలమున నవజయము బడయుటయు తలపించుచున్నది.

కృతార్థత

గుంటూరు మ్యూనిసిపలు డైరెక్టరుగనున్న మహమ్మదు రజా బెల్లామిగారు సహాయ నిరాకరణోద్యమములో బసించేయచున్నందులకు, రిజిస్ట్రేషన్ పూర్తికల్పకరుగ వారికి రావలసిన పెన్షనును మదరాసు ప్రభుత్వమువారు రద్దుజేసినసంగతి పాఠకులకు తెలియును. వీరు పిమ్మట పశ్చాత్తపులై తమూపణను పంపి, తమ పెన్షనును తమ కిష్కింప వలయునని ఆగను మూడవ తేదిన ప్రభుత్వము వారిని వేడుకొనిరి. అప్పటినుండియు వీరెటుల ప్రవర్తించుచున్నదియు తెలిసినవిషయమే. గవర్నరు గారుగుంటూరుకు వెడలినపుడు, ప్రజాభిప్రాయమునకుభిన్నముగ వీరు అద్రాసుచుచువిరి. వానియందు నిరాకరణవాదులను నిసిందిరి. అప్పటినుండియు అధికారులకు వీరియడ సుముఖత్వ మేర్పడెను. నెహ్రూకిమితీవారు గుంటూరునకు వచ్చినపుడు మ్యూనిసిపాలిటీవారు వీరికి ఆద్రాసును సమర్పింప కుండుటకు, వీరెంతయో ప్రయత్నింపజేసిరి. వీరు పంపిన తమూపణయందు, తాము సహాయ నిరాకరణవలంబి గాని, రాజద్రోహిగాని గామనియు, ఇకముందునుండియు ఎట్టి అక్రమాందోళనమునందును తాము పాల్గొనమనియు, అందుచే తమకు ఎప్పుటివలెనే వెనుకటినుండియు పెన్షనును నిష్కింప వలయుననియు, ప్రభుత్వమువారి తమూపణను ప్రచురించుటకు తమ కెట్టి యభ్యంతరమును లేదనియు, ఇదివరకు విరుద్ధముగ గనుపించిన తమ చర్యల కొరకు తాము పూర్ణముగ తమూపణను గోరెదమనియు, తెలుపబడెను. తృప్తుడకు మహమ్మదు రజా బెల్లామిగారు కృతార్థులయిరి. వీరి వ్యవహారమును గూర్చి బాగుగ యోచించి, వీరు పంపిన తమూపణను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరినియు, ఆగస్టు 3వ తేదీనుండియు వీరి కెప్పటివలెనే పెన్షనును ఇచ్చుచుండవలెననియు, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు జేసిరి. మహమ్మదు రజా బెల్లామిగారు పోయిన పెన్షనును మరల సంపాదించినను, ప్రజాగౌరవమును సంపాదించజాలరు. నిరాకరణోద్యమము జనించినపిమ్మట, ఎట్టికష్టము లుదయించినను పలువురు వానిని సంతసముతో భరించి, తమనిశ్చల దేశభక్తిని కనుబటచియుండిరి. హృదయదౌర్బల్యముచే కష్టములకు పెరచి వెనుకంజవైచినవారు, కడు కొలదిమందిగలరు. అట్టివారిని నిందింప బనిలేదు. వారు చేయగలిగిన సేవజేసిరి. జామీనీయక ఎండగు జయలులలోనికిబోయి యుండలేదు? ఎందరు శరీరబాధల సనుభవించుటలేదు? దేశమితరణమున అఖండత్యాగము కనుబటచుచున్నది. కొన్ని మినహాయింపు లక్కడక్కడ గనుపింపవచ్చును. కాని, త్యాగమహిమ నివి భంగపరుచుటకు మారుగ, మరింతపరిస్థుటము గావించునని అనుభవము తెలుపుచున్నది.

పంచాయతులు.

విలేజ్ కోర్టులు, పంచాయతులు 1921 సంవత్సరమునందెటుల పనిచేసెనో, ప్రచురింపబడినది. పంచాయతికోర్టులు కొంతవరకు తృప్తికరముగ బనిచేసినని, ఆయాజిల్లాలనుండి పంపబడిన వృత్తాంశములు దెలుపుచున్నవి. కొన్ని గ్రామములలో మొదట యుద్భవించిన పంచాయతులు తగ్గిపోయెను. ప్రభుత్వమువారేర్పరచిన పంచాయతులు అధికార ప్రేరితములగుటచే పూర్ణలాభముగలిగింపజాలవు. విలేజ్ మునసబుకోర్టు లొకమూల బనిచేయుచుండ, పంచాయతికోర్టు లాప్రదేశముననే నిర్వహింపబడుచున్నవనిచేయజాలవు. రెండు విధముల కోర్టులకును ఒక్క ప్రదేశముననే విచారణాధికార మొసగుట వలన, లాభముగలుగుట లేదు. మొత్తముమీద అధికారు లేర్పరచిన పంచాయతికోర్టులపై ప్రజలభిమాన మంతగజూపుటలేదు. రెండు తరగతుల కోర్టులకును, వద్దతులందు విస్తార భేదముగ నుపింపదు. గుంటూరు మండలమునందు విలేజ్ కోర్టులలో దాఖలయిన 2347 వ్యాజ్యములలో 2060 వ్యాజ్యములు పరిష్కారమయ్యెను. ఇంతకుపూర్వవత్సరమున 3739 వ్యాజ్యములు దాఖలయ్యుండగ 3337 వ్యాజ్యములు పరిష్కారమయ్యెను. ఈరీతిని వ్యాజ్యములు తగ్గుటకు, సహాయనిరాకరణోద్యమము కొంతవరకు కారణమయ్యెనని కలెక్టరుగారు వర్ణనగారు సూచించిరి. 1921 సంవత్సరమున 234 పంచాయతికోర్టులు శాశ్వతమైయుండగ, 36 కోర్టులే గుంటూరుమండలమున ఏర్పడెననియు, వీనిలో మూడు కోర్టులు మాత్రము బనిచేసెననియు, వర్ణనగారు దెలుపుచు, ఇందుకు సహాయనిరాకరణోద్యమము కొంతవడి కారణమయ్యెననిసమాధానము జెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారేర్పరచిన పంచాయతి కోర్టులు ప్రజలలో నుత్సాహము గలిగింపలేదని, ఇందువలన తెలియగలదు. పంచాయతులు దేశమున కత్యవసరమగుటకు సందియములేదు. ప్రాచీన సంస్థలకు పంచాయతియే బునాదియై యుండెను. పంచాయతుల ప్రతిష్ఠవలన, ప్రతిగ్రామమును ఒక ప్రజాస్వామ్యముగ మెలగుచు స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుచుండెను. కేవలము తగవులను పరిష్కరించుటకు మాత్రమే పంచాయతులు పయోగపడుచుండుట లేదు. గ్రామాభివృద్ధి కవసరమగు ఇతర పనులకు గూడ పంచాయతులు ఉపయోగపడుచుండెను. గ్రామపరిపాలనా సౌఖ్యమునకు పంచాయతులే మూలకారణమగుచుండెను. అట్టి ప్రతిష్ఠాపనలను దేశమందంతటను మరల నెలకొల్పుట యవసరమని, కాంగ్రెసు సభవారు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పిడి పంచాయతులు తగినంత విశాలముగ నుండుట గుదురదు. ప్రజలే యీ బాధ్యతను వహింపవలయును. పంజాబు, సింధురాష్ట్రములందువలె, మిగిలిన ప్రాంతములందుగూడ పంచాయతీ ప్రతిష్ఠాపనల విజయముగాంచవలెను. గ్రామములో కక్షలు తగ్గి పోరాటము లంతరించినకొలదియు, గ్రామజీవితము చక్కబడి స్వరాజ్యస్థాపనమున కనుకూలించును. గ్రామప్రజలలో కక్షలును తగవులును అంతరించుచో, వారికి ప్రభుత్వ న్యాయస్థానములకు వెడలుట కవసరముండదు. న్యాయస్థాన బహిష్కార మపుడు సులభముగ కొనసాగును. న్యాయవాదులు వారి వృత్తిని విమవక తప్పదు. నిర్మాణము అడుగునుండి జరిగిన చలనము లేక యుండును. గ్రామములు చక్కబడిన కొలదియు, దేశమంతయు చక్కబడునటు నిశ్చయము.

గ్రీకుల ప్రయత్నములు

గ్రీకులపక్షమున వెనిజిలాసుగారు లండనులో జేరి జేయుచున్న ప్రయత్నములు పరిస్థితులను వివ

మము గావించుటకు తోడ్పడుచున్నవి. త్రైసు తురుష్కులకు స్వాధీనముగాకుండుటకు, వెనిజిలాసుగారు ప్రబల ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. బ్రిటిషుసైన్యములుగూడ త్రైసు నాక్రమింపవలయుననియు, అమెరికావారుగూడ తమసైన్యములను పంపి సహాయము జేయవలయుననియు, వెనిజిలాసుగారు కోరుచున్నారు. త్రైసుభాగమును కాన్ స్టాంటినోపిలును తురుష్కులకు ముందుగ స్వాధీనమయినగాని వారు సమాధానపడరని వెల్లడియగుచున్నది. ఛానక్ నుండి ఫ్రెంచివారును ఇటలీవారును వెడలిపోయినట్లు, ఇంగ్లీషువారును వెడలిపోవలయునని తురుష్కులు గోరుచున్నారు. మదానియాలో జరిగెడిసభలో ఛరిష్కారము గుదురుటకు రెండు ప్రతిబంధకములను రూటరు పేర్కొనుచున్నాడు. గ్రీకులు త్రైసును విడచుటకు నిరాకరించుటయు ఛానక్ నుండి ఇంగ్లీషుసైనికులు వెడలిపోవలయునని తురుష్కులు గోరుటయు ప్రతిబంధకములట. బ్రిటిషువారు ఛానక్ ను వదలిపోవుట కిష్టపడుటలేదట. గ్రీకులు ఏ తీరున నయినను త్రైసును నిలుపుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆంగ్లోరా ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగ లండనులో బనిచేయుచున్న రిషీద్ బేగుగారు, వెనిజిలాసుగారి లేఖవలన మరల కలహము లుదయించునని దెలిపిరి. ప్రస్తుతస్థితి ఇంకను భయోత్పాతిమ్యగ నున్నదనియు, ప్రభుత్వపుద్వ్యస్థి శాంతిముగ లేదనియు వెనకజేసిన తప్పిదములను కప్పిపుచ్చుటకై ప్రభుత్వమువారు సమరమున దిగకుండు నాటంకపరుపవలయుననియు, మాంఛెస్టరుగార్డియను పత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. ఈహెచ్చరిక ఎంతవరకు సఫలమగునో చూడవలయును.

వైద్యాలయములు

1921 సంవత్సరంతమున ఈ రాజధానియందు 742 వైద్యాలయములు గలవు ఇవియన్నియు దాదాపుగ ఆల్టోపాటిక్ వైద్యాలయములగుటచే వీని కమ్యూనము విస్తారముగ నుండుట సహజము. ఆయుర్వేద వైద్యాలయములను చాల తక్కువ వ్యయముతో నే కొల్పవచ్చునని డాక్టరు లక్ష్మీపతి గారును మరికొందరును ఇదివరకు తెలిపియుండిరి. ప్రజలకుజేరీయవైద్యమునందున్న నమ్మకము అల్లోపాతిక్ వైద్యమునందు లేదనుట తేటతెల్లము. వ్యాధినివారణకెప్పుడును నమ్మకము ప్రధానమని గ్రహింపవలయును. స్థానికసంఘము లిప్పుడుడే మేల్కొనుచున్నవి. ఆయుర్వేద వైద్యాలయములను మెల్లమెల్లన నెలకొల్పుచున్నవి. ఇక్కార్యము చురుకుగ కొనసాగుట యవసరము. ప్రస్తుత వైద్యాలయమువలన లాభము పొందెడివారు అత్యల్ప సంఖ్యాకులు. అయినను వీనికి ఖర్చు విస్తారమగుచున్నది. 1921 సంవత్సరమునందు వైద్యాలయములక్రింద రు 56,63,845 లు వ్యయమయ్యెను. జీతములక్రిందు చిల్లరఖర్చులక్రిందను ధనము విశేషముగ వెచ్చింపబడినటుల నివేదికము దెలుపుచున్నది. వైద్యాలయముల రాబడి రు 56,76,908 లు. నివేదిక వత్సరమున అంతకు పూర్వపు వత్సరమునకన్న ఆపరేషనులు పంజ్రెండుపేలధికమయ్యెను. వైద్యాలయములలో చికిత్సకొరకు బ్రవేశించినవారిలో దాదాపుగ నూటికి 5 గురు వంతున చనిపోయిరి. చికిత్సనొందిన 128,881 మంది రోగులలో 89,046 మందికి వ్యాధిగుడిరెనని తెలుపబడెను. మిగిలినవారిలో 24,486 మందికి ఉపశమనము జరిగెను. 15404 మంది వదలిపోయిరి. 6362 మంది చనిపోయిరి. వైద్యాలయములలో బ్రవేశింపక మందుమాత్రము పుచ్చుకొనిన వారు 7861,732 మందిగలరు.

తమిళనాడుసభ.

తమిళనాడు కాంగ్రెసుసభకు, ఆహ్వానసంఘమువారు శ్రీయుత వాసుదేవయ్యగారిని సభాధ్యక్షులుగ నెన్నికొనినదియు, వా రాపదవి సంగీకరించి రనియు, తెలిసికొనుటకు సంతసించెదము. ఇంతకు పూర్వము సభాధ్యక్ష నిర్ణయము విషయమై ఆహ్వాన సంఘమువారు జూపిన దృక్పథమునకు వారిని ప్రశంసించజాలము. ఇకనయినను ఎట్టి యాటంకములేకుండు సభ జరుగునని భావించెదము. వాసుదేవయ్యగారు జయిలుతో నెట్టిబాధల ననుభవించినదియు, లోకవిదితమే. ప్రభుత్వ ప్రకటనమునందు గూడ ఈసంగతి అంగీకరింపబడెను. అట్టి వారికన్నను, అధ్యక్షపదవి కర్తవ్యులగు వారుండబోరు.

స్థానిక వార్తలు

సంగీతసభ:— వైభవారి యాజమాన్యమున ఆదివారము 8 వతేది సాయంకాలము 4 గంటలకు గోకలేహలులో శ్రీమతి సి. నరస్మతికాయగారు నందవారుచరిత్రము వారికధ చెప్పెదరు.

తపాల ప్రకటన:— దక్షిణాఫ్రికాకు పంపబడిన జాబులను జెనెలు పోస్టాఫీసులో అక్టోబరు 9 వ తేది సాయంకాలము 5 1/2 గంటలలోగ పోస్టు చేయవలయునని ప్రకటించి పోస్టుమాస్టరుగారు ప్రకటించిరి.

తిరువల్లిక్కేరి సంగీతసభ:— తిరువల్లిక్కేరి కంకటాచల కెట్టి పీఠి 1 వ నెంబరు గృహమున పాటకచ్చేరి జరుగును. రామస్వామిఅయ్యగారు (మాయకరము) గాత్రము, రాజగోపాలయ్యగారు (మాయకరము) కీర్తీలు, దొరైరాజ అయ్యగారు (మాంగడి) వృద్ధంగము.

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల:— ఈశాశాలయందు చదువు ఒక విద్యార్థికి ఈసంవత్సరము జులై మాసమున 15 నెలకు 15 రూపాయలు విద్యార్థి వేతన మిచ్చుటకు నదిసాపట్నం తాలూకా బోర్డువారు అంగీకరించిరిని కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు తెలుపుచున్నారు.

జగన్నాథభక్తసభ:— వైభవారి యాజమాన్యమున ఎల్లూరు హైకోటునందలి 'వేదనిలాకభవనమున, తంజావూరు వాస్తవ్యురాలగు త్రిపురసుందరీబాయిగారు కీర్తనదాసు చరిత్రమును 8 వతేది ఆదివారము సాయంకాలము వారికధ చెప్పెదరు.

ఇండియను ఎకనామికు అసోసియేషన్:— వైసంఘమువారి యాజమాన్యమున 9 వ తేది సోమవారము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు నెనేటుహాలులో గా. రాయ బహదరు కె. వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు 'పరిశ్రమలు ప్రభుత్వ సహాయము' అనువిషయమై మాట్లాడెదరు. 15 పి. త్యాగరాజుకెట్టిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

మద్రాసు ఎస్టేట్సులాండు ఆర్టికమిటి:— మద్రాసు ఎస్టేట్సు లాండు ఆర్టిక సవరణ విషయమై ప్రభుత్వమువారికి సలహా లిచ్చుటకు గా. కే. శ్రీనివాస అయ్యగారు పర్యామిడిరాజు, వి. రామదాసు పంతులు, పుదుమాజమోదారు బి. మునుస్వామి నాయుడు గార్లు ఒకసంఘముగ నిశ్చయించిరి. వీరు గా. శ్రీనివాసయ్యగారి అధ్యక్షతన ఈనెల 4 వ తేదీన కాన్సిలు ఛేబరునందు సమావేశమై చట్టము విషయమై ఆలోచించిరి.

మహాత్మాగాంధీ స్పీన్నింగు వీవింగు ఉచిత పాఠశాల:— ఈ పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు ఈనెల 7 మొదలు 19 వ తేదీవరకు దీపావళి పండుగ సందర్భమున ప్రతినెల సాయంకాలము పీఠులలో ఖద్దరు ఆమ్మెదరు. కాలవీధి 158 వ నెంబరు గృహమునండి వీరు బయలుదేరి ఖద్దరేధరించవలయుననియు దీపావళి సందర్భమున ఖద్దరే చదివించ వలయుననియు పోషించెదరు. ఈ సందర్భమున పాఠశాలాధికారులకు తోడ్పడ తలచినవారు సంపూర్ణముగ ఖద్దరువస్త్రములు ధరించి వీరికో కలిసి పనిచేయవచ్చును.

మదరాసు జిల్లా ఆంధ్రజాతీయోప సంఘము.

డికంబరులో గయలో జరుగు వేడుకలను గురించి ప్రతి నిధుల వెన్నుకొనుటకు ప్రయత్నము వారి సభ ఈ నెల 9 తేదిని సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆంధ్రజాతీయమున జరుగును. ప్రతినిధులుగా చెడలకలమవారు ఆవాసు లిరు దరఖాస్తులను కేర్తుల దునుముతో నియంతరించుదును. కార్యదర్శులు.

అగ్నిప్రమాదము:—రాయపేట ఆరకు గౌడను పిడిలో నిన్న సాయంత్రము ఒక గదిలో నిద్రించుటగా నెను. ప్రభుత్వము వచ్చునపు ప్రక్కనున్న మూడుగదిలెలు మూడు వెంటబట్టి సంపూర్ణముగ కలిసిపోయెను. చెడుపిద్దులు చెండు అవుమాడలు ఆమెకుల కాలి పసిపోయెను. గడ్డివాములు కూడ తగులబడిపోయెను. ప్రక్కలోనున్న కొలిమినుండి రేలు గుడిసె లవైదుటపై యీ ప్రమాదము సంభవించిన దని కొంద ముహించుచున్నారు.

నేత్రేయ ప్రార్థన సమాజము:—కేపు (శనివార ము) సాయంత్రము 6-15 గంట చాకలపేటలో వాల్మీకివారి మూలముల కాలయందు ప్రార్థన జరుగును. జలుదినము ఉదయము 7-45 గంట ఆదియప్ప సాయంత్రములో వారాయణ మొదటిదికి గమివమున ప్రార్థనకాలసంకీర్తనము జరుగును. ఆదివార సాయంత్రము 5 గంట వెరయ్యలలో రాఘవా చారియార్ పిడి 15 నెం. ప్రార్థనసమాజమున ప్రార్థన సభ జరుగును.

ప్రసాదు ముద్దుపరీక్షలు (ప్రచురణ సంఘము)

ఆకాశము, తెలుగు, పుస్తక, సబ్ అసిస్టెంట్ ఇన్స్ పెక్టర్స్ పుస్తక పరీక్షయగ్రంథములు మోచ్చింపబడినవి. ఈ మామములందు పరీక్షలు జరుగవలసియున్నవి. కాని అభ్యర్థులు ఈ పరీక్షయగ్రంథము లన్నిటిని చదువలముట అసంభవము. కావున ఈ పరీక్షలు రాబోవు సంవత్సరము జూలై నెలలో జరుగును. ప్రకటనము తిరుగ లేనికొనకలమవారు గవర్నమెంటు ఎక్సామినేషనుల కమిషను కార్యదర్శక దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను. ప్రార్థనలను ఆనుసరించిన పరీక్షలు ఎప్పుడైతే జరుగును.

కర్నూలు పోలీసులు

- ఈ నెల 4 వ తేదిని నేవలలు బాంకింగ్ నాలుగు కర్నూలు పోలీసులు.
- (1) జి. ఇ. 22/82768 17-12-1919— 1000-0-0
 - (2) జి. సి. 38/87207 16-5 -1918— 500-0-0
 - (3) జి. సి. 38/87208 16-5 -1918— 500-0-0
 - (4) జి. సి. 38/87209 16-5 -1918— 500-0-0

మొత్తము 2500-0-0

చిని గూర్చి పోలీసులకు తెలుపబడెను గాన వెంటనే పోలీసులకు గాని, జాతుగాని వానినంబ తెలిపినవారికి మారు 100 గూజులు అనుమాన మివ్వబడునని పి. కే. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు వ్రాసిరి. సంబంధ తెలిపినవా రిట్లు వ్రాయవలెను. "పి. కే. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు 15 లింగచెట్టిపిడి వార్డు అవును, చెన్న పట్టణము".

పోలీసు జాప్యము.

మొదటి పుట్టు ముందలింపుట. 4 వ తేది సాయంత్రము డిమెట్లోనుగోడులో పచ్చయప్పకుండలము ఆరినిభార్య అల్లరిచేయుచుండెని పోలీసువారు హాజరైచేసి డిమెట్లోనుగోడులో కేసుదాఖలు చేసిరి. 5 వ తేది ఉదయము 11 గంటలకు డిమెట్లోనుగోడులో మునివాళిరామానుజం, బుల్లార, సునేగార్లు కేసువిచారణ ప్రారంభించిరి. వినితలు సర్టిఫైకు మనివానించుచు ప్రభువును పోలీసువారు బట్టిమియ్యమని పిడించిరియు బట్టిమియ్యమందున వారి కేసుపెట్టెదని చెప్పిరి. మాజిస్ట్రేటులు చెండు పక్షములవారి పాతులను విచారించి ఈ కేసును పోలీసువారి కిచ్చిందిరి తీర్మానించి నిందితుని విడుదల చేయుచు పోలీసువారి నిరంధివిధమున ముందలించిరి. "పోలీసువారి కిట్లు చేయుటచేతనే జనసామాన్యులకు పోలీసు కుట్రలను కంటిముగ లో నున్నది. ఈ కేసు సంవత్సరము పోలీసువారి ప్రవర్తనమును పోలీసు కమిషనుగారు విచారణ ఫలితమున మాకు తెలుపవలయునని కోరుచున్నాము."

గుంటూరు మునిసిపల్ ఛేరెస్

ప్రభుత్వమువారు పేరుచెను నిచ్చుట.

(వెనకముగిరి). పార్టీసెంటు వార్డు కేటు. 28 నెవ్వంబరు. 1922. 1921 ఆగస్టు 10 తేదీ వల్లిట్ జి. సి. 505 సంను, మహమ్మద్ రజా ఛేరెస్ ముగారు ఆచరణవల్ల సహాయనిరాకరణోద్యమమును యజ్ఞానానవదని తెల్పడమువల్ల పించెను నిచ్చుట నిల్పివేయవలయునని ఉత్తరువు చేసియుండిరి. ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమువారికి ఆరకు తుమాపణముతో నవం 10 ఆర్డీని తన పించెను నిల్పింప వలయునని చేడికొనుచు పంపుకొనెను. ఆ తుమాపణ ప్రతి నిండుచేర్చితిమి. బహుభాగ్యతగ వారొందించి కొన్నిసంఖ్య గవర్నరుగారు ఆరిని తుమాపణను సంగీకరించుచు ఆరకు తుమాపణ పేరుకొనిన 1922 ఆగస్టు 3 తారీఖు నాటినుండి పించెను నియ్యవలయునని ఆజ్ఞాపించడ మైవయి.

ఆర్. పి. గ్రామోమ్ చీఫ్ కలెక్టరీ

అనుబంధము

మహమ్మద్ రజా ఛేరెస్ ముగారి తుమాపణము. ప్రభుత్వమువారిపట్ల విరోధముగ నేను కృత్రిమముగను, మునిసిపల్ ఛేరెస్ ముగారు ఆడినమాటలను చేసిన కార్యములను తుమింపుదని చేడికొనున పంపుకొనుచుండిని. నేను ప్రభుత్వము వారిపించెను నాకరి. మిత్రకడలిచేతను గ్రేటుబ్రిటన్ చేతను టర్కీ చేతనున కుచితవర్తులు సంధియం దొనక జవలయునని ఆనేక యితర మహమ్మదీయులవలె యిచ్చి గించువాడ నై నను నేను సహాయనిరాకరణ వాదిగాని, రాజవిరోధిని గాని గాను. ఈ విషయము లో యి క మీద న్యాయవిరోధమైన యాంబోళమునందు యెట్టికోకమును కల్పించుకొనెను. ఈ తుమాపణము సంగీకరించియు, నేనింతకుముందు చేసిన మంచివాకరును నాచియు నాకు పించెను నియ్యకుండ చేసిన యుక్తిరవును కర్పణముచు, వారి మనసుకు వచ్చిన, యంతకుముందు నాకు రావలసిన పించెనని మాడ నిల్పింప ప్రార్థించెను.

3 ఆగస్టు 1922. మహమ్మద్ రజా, పించెన్ డిప్యూటీ కలెక్టర్, గుంటూరు మునిసిపల్ ఛేరెస్ ఈ తుమా పాపతము ప్రమరించుటకు నాకాక్షేపణచేను. మహమ్మద్ రజా, కలెక్టర్ డిప్యూటీ కలెక్టర్, చెర్కా.

నార్మండా మెయిలు స్టేషను గతమాసపు తపాలు గారి 5 వ తేది యుదయము 7-30 గంటలకు బొంబయి చేరెను. గూడిపాల మహావాహగారు, బాడిబాదంకలు, డా. డి. బాలు గారు, సర్ తామస్ బాలోగారు, తేడి పిలగు గారు సర్ బాలె ను, తేడి మోపురుగార్లును వచ్చిరి.

చోడవరం డి॥ మునిసిపల్ కోర్టులో

O. S. 263/17 As 292/21 E. P. 505/22

వాదిగారు:—శ్రీ విజయనగరం మహారాజుగారు. ప్రతివాదులు:—బలిరెడ్డి కన్నయ్య మయిర, 385 ప్రా. కో. 21. ఇరు 65 రూలు (ప్రకారం 1 to 4 ప్రతి వాదులకు) బలిరెడ్డి కన్నయ్య, 2 యీ ముదయ్య, 3 యీ ఆచ్చన్నయ్య, 4 యీ నూకాలయ్య, 5 యీ ప్రతివాదులు మైసూరునందునగాని, 1 ప్రతివాది.

1. ఈ నెయరులో జప్తుకొనబడిన స్థిరాస్థిలం నేయం ముదనికోర వాదిగారు పిటిషను దాఖలుచేసియున్నారు. గనక సదరాస్తి ప్రొక్టమేవను వగయారాల మీ కేమైనా ఆక్షేపణ వున్నయెడల తే 18-10-22 ని ఉదయం 10 గంటలకు కోర్టుకు హాజరయి తెలియజేసికొనలెను. అట్లు జరిగించని యెడల మీ పకోతుమయ ప్రొక్టమేవను కేజీలో కాబడి సదరాస్తి వేలం కా బడునని యిందుమాలంగా తెలుసుకోవలెను.

(ప్రొక్టమేవను కేజీలో కావలసిన ఆస్తివివరం. పిరున్లియు డి. 2. వర్సయ్యపేట గ్రామంలోని ప్రతివాదులు తా. సర్వే నెం 410 రు య 11.72 ట్ల రు 175-13-0 యి క్షుల జిరా యిరీ పల్లంభూమిలో య 4.0 య భూమి.

మండ సుబ్బారావు, వాసులకుచ్చి పిదకు.

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయ విలేఖరి)

అక్టోబరు 5:—ఒక నెలకింద జరిగిన చిత్రవర్ణము గూర్చి యిన్ని దినములు విచారించి తుదకు నేడు ఉదయం 11 గంటలకు పోలీసువారు శ్రీయతులు గత్యవేం గున్నే శ్వరరావు, చింతలూరు కృష్ణరావు, పాలెపు అగస్త్యరాజుగార్లును 302 శిక్షకు వి. పి. సి. కింద ఆరెట్టచేసివారు. వారు క్రస్తుము ఇన్ని గుంటు పోలీసువారులో నున్నారు. వారిలో మొదటి వారిద్దరు కనక భార్యరీనోట్లకేసులో ముద్దాయలుగా చేర్చి బడి నిర్దోషు లని తీర్పును పొందిరి.

గౌరీమ గ్రంథాలయము.

గౌరీమ గ్రంథాలయము ఆంధ్రగ్రంథాలయములలో కల్ల మిష్టయని వర్ణనాంగీకారమును జడపి నుగిర్చి గడించెడి. గ్రంథాలయ గతివాది కోర్టున సమయమున అభ్యుత్థి వహించిన శ్రీయత కాశీవాధుని నాగేశ్వరరావుగారు గౌరీమ గ్రంథాలయమువంటిది యారాజధానిలో లేదనియు, అట్టి యుగ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనము లేకుండుట ఆంధ్రులకు కళంకదాయక మనియు నెలవిచ్చిరి. గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి కృషి భవననిర్మాణమునై ప్రశంసార్జమున. కృషిని సజ్జచున్నారు. తీహానపండుగలోగా 20 వేల రూ. ప్యములను ప్రోగుచేయవలె నని దీక్షాప్రథమును బూని పట్టుటలో పనిచేయుచున్నారు. అప్పుడే వారికృషి ఫలితమునకు వచ్చుచున్నదని చెప్పుట కలెయ్యం సంకలించుచున్నారు. జనిం దారులగు శ్రీయత కంఠమక్తి తీహారాచరంద్రరావుగారు గౌరీమగ్రంథాలయ భవననిర్మాణమునకై 6 వేల రూ.ప్యముల విరాళము నొసంగెద మని వాగ్దాము చేసిరి. వారిభాషాభిమానము, దేశభక్తి ప్రశంసనీయుము. వారివనసరించి రాజమహేంద్రవరంపేటలు, ఆంధ్రులు ఉదాహరణకు తమ కానుకల సర్పించి యీగ్రంథాలయమును స్వంతభవనము నెలకొల్పి స్వీయకొనకమును గాపాడుకొనెదమగా!

ఉర్రపకొండ.

ఉర్రపకొండ గ్రామమున 2-10-22 క చెన్న పట్టణవాను లగు పురుషోత్తమ నాయుడుగారిచే కడు రక్తముగా చిత్రించబడిన మహాత్మ్యగాంధీగారి పటమును పోకతాలి, మహమ్మదాలి పటములతో సహా భవనంలోను, మేరీ తాళములతోను మూలెగింపు జరుపబడినది. పురుషులు చిత్రకావనియుక్కు నైపుణ్యమునకు మిగుల సంకలించిరి. తదనంతరము గ్రామసంఘపు కాన్వెన్షియం, గాంధీగారి ముఖ్యమైన ఆంత్యసంక్షేపమును భిక్షు రునుగురించియును, భిక్షు ధారణవల్లను, విదేశీగుడ్డల బహిష్కరణమువల్లను లంకామైకు, మాంచెవరు పట్టణములందు కలిగిన కలవరమును గురించియు విపులుగా, ప్రజలకు బోధింపబడినది. భిక్షుగుడ్డలనే స్వరాజ్యము వచ్చుననని దృఢపరచుచు భిక్షునే భరింపుదని కార్యదర్శిగారు ప్రజలను చేడిరి. (ఒక విలేఖరినండి)

శాసనాగ్రహారం

2-10-22 తేదిన శ్రీశ్రీ గాంధీ మహాత్ములవారి జన్మదినోత్సవము, గంజాంజిల్లా కేస్ట్రీ తాలూకా కానవా గ్రామమున గ్రామస్థు లందరిచేతను మహాత్మ భవమును, అత్యుత్సాహతోను, పండిత శ్రీరామకృష్ణులు వారి యాజమాన్యముక్రింద జరిపించబడి కలలయమున ఆభిషేకభూష (ప్రార్థనామలు జరిపింపబడి మహాత్ములవారి భాయాభిషేకమును భిక్షులతో నగనసంకీర్తన గావించబడినది.

పురుటూరు

గుడివాడ తాలూకా పురుటూరు ఆ గ్రామంలో 2-10-22 తేది శ్రీ గాంధీమహాత్ముని మొక్క జయంతి పుత్సవము జరుపబడినది. శ్రీ మహాత్ముని పతమును మేరీ తాళములతో జాతియగీతములతో పూరింపుచే ఆనంతరం భూభారమును పంచిపెట్టబడినది.

కొలంబో, 5:—గత వారము ప్రభుత్వమువారు నాగరు లకు తీరము కెక్కువవేయుచట్టుము నమలులో తెచ్చినందులకు కాననభవన పిడితేచిపోయిన పడునాలుగుమంది అపభిక్షు సభ్యులలో ముగ్గురు మౌర్యమే నేటి కాననభవన వచ్చిరి. రాకుండినసభ్యులు రాజీనామా నిచ్చుటకు కాలొందించు చున్నారనియు ఇంక నేటికొకమునకు రాతేదనియు తెలియచున్నది.

బొంబాయి శాసనసభా సమావేశము

బొంబాయి శాసనసభాసమావేశము ప్రారంభముం అక్టోబరు 2 తారీఖునాడు జరిగెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

రావుబహదూర్ కేతగారు వ్యాయవిశారదాశాస్త్ర నిర్వాహకవిభజనము విషయమై ప్రశ్న చేసిరి. కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి యధికారము సెంతవరకు తగ్గించి, ఆయధికారమును సభాత్రి సేటు కట్టెలకు మార్చబడుట తమయభిప్రాయ మెందున దని దీనివనలో సింధుకమిషనర్రుకు ప్రాయశచియముడే ననియు వారి యుత్తరములు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారని యు ప్రభుత్వమువారు తమరు పోలెరి.

ప్రశ్న (తెదేగారిల్లు ప్రశ్నించిరి. శ్రీయుక్త హరింత మాలోభాక గారిని పరిశీలనాలో నెవ్వరూ గారిని పూనా పురపాలక సంఘము వారికింగిని యాహ్వనములకా న్యయము రు 500/ ప్రభుత్వమువారు ఒప్పుకొనుచున్నది నిశ్చయమేనా? నిజమైన ఎదుట?

శ్రీ. ప్రభుత్వమువారిపట్ల స్థానికస్వపరిపాలనాకాళకు ముక్తియగు భావోబహదూరు కే. సుబ్బారావు హరింత హిదాను తల్ల గాల్గులు ఉత్తమిచ్చిరి.

అట్టి కృత్యము లొంతక తక్కువగాని యంగీకారము లభి యుచున్నది. కాననొల్లంపున విషయము విచారించుచు మైకే వొక్కిన యిద్దరును జేరబడెను. వేయి సంవత్సరము ప్రభు త్వమువారిచేత పోషణార్హము నవాయుదు:గున్న పూనాల: శంభులుల కిట్టికృత్యము అను తిమి:దని తెలియుటచేతను కలె క్టరుగారు యాభిప్రాయ:కు తమ యంగీకారము పోలెరి పోయిరి.

ఈ రాజధానియందలి 26 జిల్లా స్థానిక సంఘములకైకి రెండుజిల్లాలకు తప్ప వికర వాటికి ఆద్యక్షులు అనధికారు లే యుండిరిని మరియొక ప్రశ్నకు తమరుచుగ తెలుపబడెను.

నిర్బంధప్రాథమిక విద్యాచట్టము

ఈవిషయమై చర్య ప్రారంభించబడియెను. ప్రతిపక్షము నకు అనుకూలముగా మాటలాడుచు శ్రీయుక్త హరింత ఖట్టె గారు తొల్లింజిచట్టములను అనుకూలముగా వర్ణించుచు కారణము ప్రజలనిత్యసామకలకాక భవ సంహారముచేత నేయనిచెప్పిరి. శ్రీయుక్త హరింతగారు తిక్కా నమన కనుకూలముగా నే మాటలాడుచు దాదాభాయి, రాండే గోడ్డే, మేధాయలు ఆత్మలు యాల్గులు ఆహ్వానింపబడినవని తెలి సిన వెంటనే తృప్తిచెందుననియ, రాజధానియందలి పాఠశాల లు లేకయున్న 16000 గ్రామములకు పాఠశాలల నేర్పించుట కనుకూలములు చూడబడలేదని చింతించితినినియ, కేలవాచ మాత్రావర్తము గాక యీ తిక్కా నము మూలముగ రాతిపాఠశాలలకు సహాయచేసెనులు మొవ్వుగ ని య్య బ డవలయుననియ, మేజిస్ట్రేటులచేతగాక పాఠశాలాధిపతిలేత నేనియ, యితరస్వతంత్రసంఘముల చేత నేనియ నేరవిచారణ కక్షాక్రమములు జరుపబడవలయు:నియ, ప్రకంగించిరి. రావు బహదూర్ రామసుభాష్, ఫర్నాండెస్, శ్రీ శ్యామకు యా ట్టివట్టమొక్కటి యుండవలయునని ప్రసంగించిరి. రావుబహ దూరు ఖట్టెగారు, యిట్టిచట్టమును ప్రసంగమునకు తెచ్చినవల కు నా: మంత్రుగారి నభినందించుచు, తిక్కానమనం దున్న యిద్దరుంగులు అమలులో సంభూర్తముగ నమృతుకు కొంతకాల నిర్ణయ ముండవలయుననియ, తిట్టెలు కాననమైనతరువాత నిర్బంధవిద్య కమలులో తెట్టిన పురపరిపాలనా సంఘములకుమాత్ర మనుకృత్యములను మూడింట రెండవభాగ ప్రభుత్వమువారికు యనియ, అంతకుముందేంట్టివిద్య నవ్వనింప వేయుచున్న శీతారా యిత్యాది పురపాలక సంఘముల కివ్వదనియ. తేలు యున్నదనిరి. అందున అట్టిసంఘములకుకూడ సహాయ మొనర్చవలసి ప్రభుత్వ మువారు తెలియజేయవలయు ననియ, ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము వారి మీద నూటికి 80 నుండి 90 శం కు న ప్రారంభవిద్యార్యయము బడుచున్నదనియ తెల్పిరి.

భావోబహదూర్ కాసరుగారు నెట్లెద్ద నగరములలో గాక చిట్టగ్రామములందు నిర్బంధవిద్య ప్రారంభింపవలయు నని చెప్పిరి.

దైక్తురు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ గారగు లారీగారు ప్రస్తుతము విద్యార్థుల సంఖ్య ఎన్నివిధముల మోచింపువలయు త్తించినను కొనసాగుచున్నదనియ, ప్రభుత్వమువారు కొంత నిర్బంధ కలవిననే మేలనియ. ప్రారంభవిద్య కవ్వనించిన వి ద్యార్థులలో నూటికి 80 నుండి కూడ వాలుగవభాగముకల నేని వదువదనియ, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు 20/21 సం. వ్య యములవిన మొత్తమున నూటికి 25 వంతు ప్రారంభవిద్య కొం క ఖర్చునెట్టుబడి ననియ, నేయింక నేమియో ప్రసంగిం చుచుండగా ఆద్యక్షులుగారు ఆడిపించుచు ఆది ఆనవసర ప్ర సంగమనిరి.

తిరిగి సభలేపు సమావేశ మగును.

వృత్తాంతములు

కాయిబహదూర్ మోతీసాగరుగారును జిన్సిమక్యాంపుత లు వి.సి. యసేగారును భావోబహదూర్ మిర్జాపూరాళీగారును లాహోరు ప్రాంతార్థ సహాయవ్యాయములయొక నియమించబడిరి.

మదరాసు, అక్టోబరు 5:—కాకరాజ్ స్మిత్తు దంతుల తోడను, మేకోనంచి లార్డుమెంట్ గారి తోడను 7 వర్షురగారు ఉదకమండలమునుండి చెన్నపురికి వేటి సాయంత్రము బయలు దేరి.

కలకత్తా, 5:—పట్టురత్తరు డను నోకమహమ్మదీయ వర్తకుని కరకాత్రి వీరకవిధియందు ఆకిప్తూరు డి.బెర్నెట్ పోలి నువారు పట్టుకొనిరి. ఒకజర్మనీ పిక్టోలును ముప్పది కార్మిడ్లు లును ఆతనియొద్ద దొరికినవి. ఏలాటి వాడుకలము నిచ్చుట కా తిడు నిరాకరించెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

బెన్గళ, అక్టోబరు 5:—కమాండోక. స్వీగారు 7 వ తారీఖునాడు కాశ్మీరదేశమునకు పోవుయరు. 17 వ తారీఖు నాడు కత్తురు. ఎక్స్లెన్సీగారు 18వ తారీఖు కమాండో జయ లుకేరి కర్మమోత్తరముల యందుకు సంకరించి డిల్లీకి నవంబరు 4 వ తేదీని కత్తురు. కోల్టస్టీయగార్లు కావ్తక డిబ్బుగారిలో సహి కేడ రాలిక్ గారు నవంబరు 15 వతేదీని డిల్లీనగరము చేరుదును.

మైసూరు; అక్టోబరు 5:—మైసూరు ప్లాటరు సంఘ ము కోలారు బంగారునల సంఘము, మహమ్మదీయ సంఘము, క్రీస్తు ఆదిద్రావిడసంఘములు ఇంకను నితరసంఘములవారి కు బయలు చెప్పుచు దివానుగారు యనునవారి విషయమై ధనము లేనందున నేమియు ప్రస్తుత మాలోచింప బడదనియ, మహమ్మ దీయ విద్యానిషయ మొక విచారణసంఘ మేర్పఱచి ఆలోచిం పవలయు ననియ, ప్రభుత్వపుకకకుల స్థానములందు కాలిపడిన, అస్థలములందు అడిద్రావిడుల నేదొరతనమువారు నిశమించునట్లు ఉత్తరువులపుడే యొసంగబడిన ననియ ప్రభుత్వమువారి కరత్రున జవా బిచ్చిరి.

పునహాకు 18 మైక్ల మారమననున్న అలంబి దక్కాక వేవాలయము ధర్మకర్తలు 26 నుండినై, వొమ్మి, ఆకమణ నిష్టంధము మొదలగు నేరముల మోపిరి. నుద్దాయిలలో కొందరి భార్యలకు 5 నురు శ్రీలుకూడ మద్దాయిలుగ నుండెరి. 1911-వ సంవ ధర్మకర్తలు వంకపారంపర్యముగా పూజారితనము తేయు నున్న మద్దాయిలలో కొందరిని వొలగించిరి. 1850-వ సం పుటాడంబడిక ప్రకారము తాము ధర్మకర్తల తాతగారులు కావనియ, అందఱేవారు తమ్ము దొలగింపకాల రనియు వాదించుచువారు ధర్మకర్తలవై వ్యాజ్యముకలి యొడిగియిరి. 26 నందియు 26-వ తారీ తేదీని ఒక్క యిద్దరు సంధర మున మద్దాయిలు ధర్మకర్తలచే నిశమించబడిన నేరకుల వా: (వొలి యాలయము వా:మించికోరిరి. అప్పుడి నంగియు వాల యియున పూజాపూజాస్థానములు నిలదిపోయింది. ధర్మకర్తల సంఘమున కధ్యక్షులగు న్నూర్, కే. పి. రత్నీగారు ధర్మకర్తల సంఘమున కధ్యక్షులగు యం. కే. యం. పట్నోగారు నంద లగువారు కేను విచారణయచున్న 1-వ క్లాస్ మేజిస్ట్రేటుగారిచే సాక్షులుగా విచారింపబడుచున్నారు.

బ్రిటిషు రామనీహార్గనుల కూలీల వేతనములు నూటికి 60 నొకవ తగ్గిపోయింది. గతల పనివాండ్లకు ఎక్కువ వేతన మును నొక యశమానులు ఇవ్వవలెటలేను.

భాంపుక్ అనువాతకు భాగ్యతో నాటకమును వాచి ఇంటికి పోవుయంద త్రోవలో ఎకటా మిదబడి 14 గాయము లను కలుగజేసి చంపి పోయిపోయిరి. భార్య నైడ్యుని నిలుచు కొని నమ్మనాపల భాంపును గాని చేసిపోయిరి. భార్యకూడ మూర్ఛనొందెను. ఆయనగలులు కనబడవు పాతవనినాడ తెలి యలేను. చాలదూరంగానూరుగ న్నది.

ప్రపంచశాంతిసభ

అంతర్జాతీయ వర్తక సంఘమువారుండికంబరు 10 తే దీని ప్రపంచశాంతిసభను జరిగెదరు కాంతివై పొలుపుడు కా ర్మికసంఘము లన్నియు రావచ్చును.

బొంబాయి సమ్యక్

“తాతాచాక్ డ్రిక్ వర్క్సు” సమ్యక్యొక్క సిరిగకు లేమియుమారలేదు. సమ్యక్యొక్క కలసినిగి సిత్వమును సభలలో నుపయోగము లొసగబడు చున్నది. 4 వ తేదీ సాయంత్రము జరిగినకథలో సమ్యక్వారులు తమకుకావలసిన వైకమును రా బట్టుకొనువిషయమున భేదాభిప్రాయము జనించెను. గండరనోక ము జరిగెను. 9 వేలవంది పనిలేయుచున్నారు. ఒక డిపార్టుమెం టులో మాత్రము పని జరుగుచున్నది మిగిలిన డిపార్టుమెంటులలో గూడ తిరిగి పని ప్రారంభింపబడినది. కంపెనీవారు లొంగెడు నట్లు కన్పింపదు. జెనెల్ మేనేజరు ఓల్డ్ ఫిల్డరుగారు తిరిగివచ్చి సిక్కునాయకులతో ఒక్కరించిరి. తెదలింపులు కౌన్సిల్లము సంఘ బహిష్కారమును నవలంబించ బడుచున్నది.

ఆర్థికసంఘానికి వేదికము

అభిప్రాయములు

లాల్ బారాయణశిగారు-బొంబాయి విచక్షణాధికారము కైలుబావారి కొంగినిహో సరిర తుణముకలన నేమియు ప్రయోజన ముండదు. విశేషములనుండి కాకధరలకు తెప్పించి కస్తువుల నూరక నిలువజేయకండ కాన నము గావించబడవలెక. బొంబాయిలో తాతా బాన్ డ్రిక్ వర్క్సువారాయనుముకన్న తెల్లియనెనుము కాకగా దొరకును. ప్రభుత్వమువారు కాకకథిల యనువతి గొకకుండ కాననము గావించకగతు. ప్రోత్సాహిక్ పర్యవేని కమిటీయొక్క యల్ప సంఖ్యాకుల నివేదికము తమకు లాభకరముగ నుండినప్పుడు ప్ర భుత్వమువారు దాని సంకరించి చర్య జరుపలేదా?

సంవత్సరాదిసంచికలు.

సంవత్సరాది సంచికలు తయారైనవి. చందా దార్లకు మీ. పి. లు పంపుట ప్రారంభించితిమి. నెంబ ర్లవారిగా రోజూ కొంతమందికి రవాణా చేయబడు చుండును. వినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు ఖరీదు 1-0-0. వారపత్రిక చందాదార్లకున్నూ వినపత్రిక యితరచందాదార్లకున్నూ ఖరీదు 1-4-0 నిర్ణయించబడినది. ప్రతి సంచికకు తపాల వ్యయము 0-8-0, మని ఆర్డరు రుసుము 0-2-0 తగలుబడి యగుచున్నది.

భావాభిమాను తెల్లరు తప్పుక స్వీకరించి మా యుద్యమమునకు పోడ్చుడి గోరుచున్నాము.

వ్యవస్థాపకుడు.

నెలనులభము! శల సుధికము!

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి వినిగిగ లాగించును. 5 గులములు 50 పీసా 1-5 ఆరాలు 0-12-0 మారకము.

తామర తైలము

తామర, తీటు, మరద మొదలగువాటికి మంచిమందు తామర, తీటు, కజ్జికి మంచిదెట్టి 1-5 0-6-0 మారకము. అశేకయెండ్రుకల యిన్ని తామర నాలుకెరు సాగులు వాడినతోడనే పోయినవని వేలవంది మాకు ప్రాసీయన్నుడు అమ్మతాండవము డిదో, మద్రాసు.

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include: సముద్ర వైద్యునిములు మావద్దనొరుకును, బసవరాజీయము (7-0-0), వైద్యునితామర 2 నాలుకములు (10-0-0), అస్తాంగిహృదయము (6 0-0), అవ్వవైద్యశాస్త్రము (2-5-0), భిక్షితార్తము (1-4-0), చిక్షితార్తము (2-8-0), సుశ్లేషిము (2-5-0), వైద్యమృతిము (1-4-0), సర్వామిగిగిగిలము (2-8-0), ధన్యంతోనిములుపు (2-8-0), విద్వేదియా డిదో, మలాపూరు - మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

విశాఖ పట్టణము

(ఒక విలేజ్మెన్టు)

“విశాఖపట్టణమున (గవర్నమెంట్ సమయమున గాంధీ నవ రాష్ట్రము లనుయోజనము జరుపుటకై నవరాష్ట్రసంఘము ఒకటి ఏర్పడి డిసెంబరులో నిధి వసూలు చేయబడినది. ఆదియను పుర జనులవద్దను సామ్యవసూలు గావించి కొందరు యవకులు ఈ నవరాష్ట్రముల ప్రారంభించిరి.

1 తేదీన ఉదయం స్వరాజ్య లక్ష్మీవ్రతము జరుప బడినది. కాంగ్రెసు సంఘమువారు ౧౮ తేదీననే గాంధీగారి పుట్టిన దినము జరిపినను దేశసంతోషితో బాటు ఆవాటిసాయం కాలము ఈనవరాష్ట్రముల జరుపుకొనబడే సభ గావించిరి. శ్రీయుక్త మాతేంద్ర రామచంద్రశాస్త్రిగారు గాంధీ మహాత్మా యను అంకము గల్గి తమచే వ్రాయబడిన పద్యములను చదువుచు మహాత్ముని జీవితకార్యాణముగా ఆయన గుణగుణములను వర్ణించిరి.

రాత్రి ౭ గంటలు మొదలు ౨ గంటలకాలము జాతీయ కీర్తనలతోను, నాట్యముతోను భజనలతోను, మహాత్ముని పట మూలగోపపడెను. పలువురు ప్రముఖులు విమానమును మోసిరి భజనమును నిన్ను జాతులవారు కూడ పాల్గొనిరి.

౩ వ తేదీన ఆహింసగూర్చి సబ్బిపీఠ సత్సభకేసరరావు గారు మాట్లాడిరి. శనివారము మూలపడకు పోటీయును, ఆదివారము ఖద్దరు ప్రదర్శనమును జరుగును.

ఈ నెలలో ప్రత్తి కావలసి యున్నది. మాజిల్లా ప్రజలు ఆసనియందు ఎంతకాన్యకీడు చూపెదరో చూడవలసియున్నది.

బెజవాడ

(మాన్యువీయ విలేజ్మెన్టు)

వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేద పాఠశాల

ఆక్టోబరు 2:—ఆయుర్వేదభూమణ నోరి రామశాస్త్రిలు గారు విజయదశమినాడు ఆయుర్వేద పాఠశాలను స్థాపించి వారు, ఇప్పటికి ఆరుగురు విద్యార్థులు చేరినారు. ఇంకను 20 వ తేదీనరకు విద్యార్థులను చేర్చుకొనెదరు. ప్రస్తుతము పాఠశాల శాస్త్రులుగారి యింటిలో ఒకభాగమునందున్నది. మున్ముందు దీనిని ఒక భవమునందుంచి చెట్లనీడను విద్య నేర్పవలయు నని శాస్త్రులవారి ఆశయము.

వేదపాఠము

ప్రతిసంవత్సరము కాతా నూర్యనారాయణ రావుగారి ఇంటియందు విజయదశమిసోజున వేదపాఠము జరుగుచుండును. అటులే ఈసంవత్సరమునూడ జరిగినది. 800 మంది పరివ్రతుల వయచేసిరి. భూపాలియ, శాస్త్రువేదముల సభ నలంకరించిరి. వారి పాండిత్యము ననుసరించి బహుమతు లొసంగబడినవి. ఇది కాశ్య తముగ జరుగులాగున నూర్యనారాయణరావుగారు కొంత మందిభూమిని భగ్యముగ నిచ్చిరి. అందువలనను ఆదాయముతో కాశ్యతముగ పరివ్రతుల జరుగును. పూర్ణాంధముగారును, యన మండ్ర లక్ష్మీనరసింహుగారును, అద్దేబల్లి వెంకటప్పయ్యగారును మామూలుప్రకారము విద్యార్థులను సత్కరించిరి.

మహాత్ముని వర్ధంతి

మహాత్మునివర్ధంతి ఈరోజున జయప్రదముగ జరుపబడి నది. ఉదయమున పట్టణమంతయు భజనలతో ఊరేగింపు జరిగినది. సాయంత్రము టౌన్ హాలులో సభ జరిగినది. విదేశీవస్త్రములు దహనము చేయబడినది.

రామమోహన ధర్మవైద్యశాల

ఈవైద్యశాల బహుజనోపయోగకరముగ నున్నది. పట్టణ ప్రముఖులెల్లరు గొప్ప విరాళముల నిచ్చి ఉత్సాహమును జూపుచున్నారు. రోజు 1-కి నూరుమందికి వైద్య ఈ టౌన్ హాలులకు వచ్చి ఉచితముగ లాభమును పొందుచున్నారు. ఐ-రా-రా బొడ్డపాటి వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు వైద్యశాలకై తమ యావచ్చుకొని ధారపోయుచున్నారు. ఒకపాఠశాలను స్థాపించి ఆయుర్వేదమును ఉచితముగ బోధించుప్రయత్నమునూడ సఫల మగుచున్నదని వ్రాయుటకు సంతస మగుచున్నది. త్వరలో భవన నిర్మాణమునగూడ ప్రారంభించుటకై వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు పట్టునలతో పనిచేయుచున్నారు.

విజయనగరము

ఒక విలేజ్మెన్టు

కాలమానము

ఈమధ్యను వర్షములు లేకపోవుటచే యెండవేడిమివలన పంజరలు మలమల నూడినవి. ఈ కాలాకాలా కొన్ని కొన్ని చోట్ల వర్ష లోపముచే ఊడుపు లింకను కాలేదు. వియ్యపు ధరలు పెరిగినవి.

కార్ నేషన్

విజయ నగరము మహారాజవారు క్రిక్కిరేపూ లై నవిదప విజయదశమినాడు యవరాజవారు సేంహసనరూఢులై ౭. వీరు తన పట్టాభిషేకమహోత్సవమును పిక్షించుటకై యనేక గ్రామములనుండి వచ్చినజనమునకు సంతర్పణచేసిరి. వీరు దయా ర్ద్రహృదయులును, పూర్వాచారములయందు ఆధిరుచి గల వారని ప్రతీతి. వీరికి పరమేశ్వరుడు ఆయురారోగ్య విశ్వరూపములను ఒకరి బ్రోచుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆసుపత్రి

డాక్టరు గాది రాయయ్యంగారు ప్రధాన వైద్యోగ్యునిగా గత తొమ్మిది సంవత్సరములనుండి యా ఆస్పిటల్ నందు బనిచేయుచున్నారు. వీరు క్రిక్కిరేపూ లై న మహారాజవారికి చేసిన వైద్యోపచారములు ఎంతయు కర్మనాతీతము. వీరు చేసిన వైద్యోపచారములకై ప్రస్తుతపు మహారాజవారు గొప్ప గృహమునున్న, నెల 1-కి 450 రూపములు ఉపకార నేతనమునున్నా ఒకరి. వీరు ఆసుపత్రియందలి తదితరయోగ్య గతులకు జీతములందు నభివృద్ధిని గలుగ జేయించి ఆసుపత్రిని అభివృద్ధికి తెచ్చి ఉపకారనేతనమును పొందినందులకు ఎంతయు సంతసము.

కాకినాడ

(స్వకీయ విలేజ్మెన్టు)

కాకినాడ, ౩ వ ఆక్టోబరు:—లోకారాధ్యుడగు గాంధీ మహాత్ముని జన్మదినవర్ధంతి నిన్న నిచ్చట బహుళాంతిప్రదముగ జరుపబడినది. పరమ పాపనాశిముగ నెంచబడినది. ఆయన ఆయురారోగ్యాభివృద్ధిలకై అభిషేకములు చేయబడినది; ప్రార్థనలు సలుపబడినవి. సాయంకాలము పురమందిరమున 500ంటలకు జాతీయవిద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయుడు డా. శ్రీయుత ములుకుట్ల పేరి దీక్షితులుగా ర్థగ్రాసనాధిపత్యము వహించి లోకారా కాంగ్రెసు, శ్రీలకాంగ్రెసు, ఖిలాఫతు సంఘముల యాజమాన్యమున బహిరంగసభ జరుపబడినది. శ్రీయుతులు పులవర్తి భీమలింగమూర్తి, మొసలగంటి తిరుమల్రావు, మహాత్మున్ సలార్ మెరిఫ్ సాహెబు, పుల్లెలూరి లక్ష్మీ నారాయణశాస్త్రి, గుణుపూడి కామోజిరావుగారు ప్రసంగించిరి. దువ్వూరి వేంకట సుబ్బాబాణ్యశర్మగారు జాతీయ పద్యముల జదిపిరి. ఈరోజి తీర్థానములు సర్వాంగీకృతములయ్యెను.

వసుభారాధకు లై దినదినము మోనదర్శనమును గల పోయి యధఃపతితులగుచుండిన విశ్వహనవప్రపంచమునకు ఆత్మ బలాధికృతిన బోధించి యాచరించి రిన్మూలమున ప్రశంబోద్ధరణ మొనర్చుటకు పరిశ్రమకు భరతజేశమున నవతరించి భారతజేశ స్వాతంత్ర్య సంపాదనయను సాధనమున నిజాంతరపరమార్గమును జయప్రదముగ విప్లవంభివత్తయును నందుకొంటున్న యనేకవృత్తుల నుభయము చుండిన గాంధీ మహాత్మునికి పూర్ణాయురారోగ్య విజయములు చేకూరుగాక యని కాకినాడ పురవాసులు వాంఛించుచున్నారు.

మహాత్ముని యాదర్శములకు ఆహింస ఆస్పృశ్యత నివారణము స్వదేశ వస్త్రధారణము మున్నగు వానిని నింకను నభివృద్ధిలోనికి దీసికొని వచ్చుటయే నమృతామృతము గౌరవించుటయు పూజించుటయు నగును గాని యందుకై యెల్లరును నేతముఖమున ప్రయత్నింపవలయును.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేజ్మెన్టు)

మహాత్మునిజన్మదినమహోత్సవము

ఆక్టోబరు 4:—ఈనెల ౨ తేదీ గాంధీమహాత్ముని జన్మదిన మహోత్సవ సందర్భమున, పురమందిరమున సాయంకాలము 5½ గంటలకు శ్రీయుత ఆమంచర్ల సుబ్బాకృష్ణరావుగారి

అధ్యక్షతక్రింద నోకపోయనాచనసభ జరిగెను. శ్రీయుతులు మాధభూమణ సానింహార్యులు, బింగళులు పెంజరంగయ్య, అబ్దుల్ హిమాజ్ సాహెబు, చాందూరు వెంకటకృష్ణయ్య శ్రేష్ఠిగారు మహాత్ముని జీవితమునందలి ముఖ్యాంశములను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. రాంభోజ్ సాగారు హిందీ ప్రాముఖ్యతను గూర్చి ముచ్చటించిరి. శ్రీయుతుడ సభావేదిక నలంకరించి యురికిరి.

బుచ్చిరెడ్డిపాఠశాల

మహాత్ముని జన్మదినము బుచ్చిరెడ్డిపాఠశాల గ్రామమందు కూడ నోకముఖ్యమైన వ్యవస్థాముగ గావించబడినది. ఆ సమయమున పుమారు 500 వీరజనమునకు అన్నదానము చేయబడినది. సాయంకాలము మహాత్మునిపటమును అతివైభవముతో శృంగారించి, భజనములు చెలరేగుచుండే, గ్రామమునందలియు శిశ్వులను జరిపిరి. ఉత్సాహనంతరమున నోక సభాపాద యోగములు చేయబడినవి. నెల్లూరు జిల్లాకాంగ్రెసుఆధ్యక్షుడు లగు శ్రీయుత శేషారావు సుబ్బారామిరెడ్డిగారు మహాత్ముని జీవితమును గూర్చియు, సహాయ నిరాకరణ తీర్థమును గూర్చియు ఉపన్యసించిరి.

ఈ ఆర్. కాళేజి డె ఆసాసియేషన్

వైకమాజము కర్రపూ శ్రీయుతులు, విశ్వేటి శ్రీకృష్ణారావు, చందూరు వెంకటకృష్ణయ్య శ్రేష్ఠి, ముంజూరు నగం హారాపుగారు, వెంకటగిరి రాజాగారి కళ్యాణా కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

తెనాలి

(ఒక విలేజ్మెన్టు)

తాలూకాబోర్డు యెన్నికలు

ఆక్టోబరు 3:—తెనాలి తాలూకాబోర్డు యెన్నికలు నెప్టంబరుమాసమున జరిగినవి. కన్నెగంటి నూర్యనారాయణరావుగారు ఎంపికయగు ఫిర్కాకున్న చవాట్ల వెంకటకృష్ణయ్య, కోగంటి అంజయ్యగారు కేమానఫిర్కాకున్న బొంతు ఒకరెడ్డిగారు వల్లభాపురం ఫిర్కాకున్న, కొంరాజు రామయ్య, కావూరు వెంకట్రామయ్యగారు తురుముల్ల ఫిర్కాకున్న, చెదలవాడ ఉమామహేశ్వరరావుగారు కూచిపూడి ఫిర్కాకున్న, పుయ్యూరు సుబ్బారెడ్డి మందూరు ఫిర్కాకున్న నూకలపాటి రత్నయ్యగారు దుగిరాల ఫిర్కాకున్న, నూర్పడేవర వాసుదయ్యగారు కొల్లూరు ఫిర్కాకున్న. అలపాటి వెంకయ్యగారు తెనాలిఫిర్కాకున్న గుడిబండి వీరారెడ్డిగారు మామలూరు ఫిర్కాకున్న సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

మూనిసిపల్ యెన్నికలు

1,2,5, 8 వార్డులలో మూనిసిపల్ యెన్నికలు 29-9-22 తేదీన జరిగినవి. 1-వ వార్డులో మామలూరు కోటయ్యగారు న్ను 2-వ వార్డులో కొమ్మూరు చిన్నహనుమంత రావుగారు న్ను ఎన్నుకొనబడిరి. 5-వ వార్డులో సంతకార వీరభద్రయ్యగారు న్ను 8-వ వార్డులో పిల్లలపల్లి అంజనేయలు గారు న్ను ప్రత్యేకము లేకయే ఎన్నుకొనబడిరి. 6-వ వార్డులో ఇట్టికల నూర్యనారాయణగారు న్ను ౭-వ వార్డులో ఆస్థానమునూడ ఖాళీయాయెను. తిరిగిప్రత్యేకము లేకుండ గనె వారికి ఆవాద్యులకొన్నియగు నెన్నుకొనిరి.

మహాత్ముని జన్మదినము-తుర్కి నెనూత్సవము

2-10-22 తేదీన గాంధీ జన్మదినోత్సవ సందర్భమునను తుర్కినిజనులందరన్నయనను, తెనాలిలో పుత్తనము చేయబడినది. ఇంటింటును వియ్యమును, సామ్యును నమూనాచేసి ఆనాడు 1800 వీరలకు అన్నదానము చేయబడినది. ఉదయముననే జాతీయవిద్యాలయమునందలి ప్రారంభపు బహులుదేరి, గ్రామములోని పచ్చని కోణములతో నలంకరింపబడిన ముఖ్య వీధులగుండా తిరిగినవి. 11 గంటలకు స్వరాజ్యక్షీవ్రతము సలుపబడినది. 4 గంటలకు నూలపాటికు బందెము బయటపడినది. శ్రీలలో 12 యేడ్ల వయసున్న బాలిక గారుమాను రత్నమ్మ-ఒక గంటకు 291 గజములు నూలను కడికి పందెమును గలిచెను. పురపాలకు పుణ్యకోటిగారు మన్ననిరూ. 225 గజములు కడికిరి. పుణ్యకోటగారి కచ్చిన బహుమతిని వెంటనే స్వరాజ్యనిధి కిచ్చివేసిరి. సాయంకాలము బహిరంగసభ డాక్టరు వులక్కగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. పురజనాలు చాలమంది విచ్చేసిరి. అబ్బూరు రామకృష్ణారావు గారును నాకిం హాజీపు మాదఖానును పురవాసముల నిచ్చిరి. జగ్గుయ్య ధ్యానముతో సభ ముగిసెను. ఈ పుత్సవమును యంత జయప్రదముగ జరిగించుటకు కృషిచేసిన వై డా సుబ్బారావు, మల్లాది దేవేంద్రుడు తూములూరు శంకరరావుగారు ప్రశంసనియులు.

ఆకాలీల క్రిత్యము విజయమును తుర్కి విజయము గురించియు తీర్మానములు గావించబడినవి.

న దేశి వైద్య సంఘము

సెప్టెంబరు నెల 30-వ తేది సాయంకాలము రాజధాని యందలి ఆయుర్వేద యూనానైట్ వైద్యుల కోయిలుపట్టివాస్తవ్యులగు స్వామి శివభాగ్యయోగి గారి యాజమాన్యమున సమావేశమైరి.

సభాప్రారంభసమయమున మురుగేశ మొదలి గాల్తు చెప్పిరి. చెప్పి రాష్ట్రమునందు 21000 మంది దేశీయవైద్యులు వ్హారు. ఒక్కొక్కరు పదిమందివోట్లవైపు ప్రోత్సాహపరచ వచ్చును. కావున మొత్తముగా పదిమందివోట్లు మనస్సాధి సముదాయమున దేశీయ వైద్యవిధానము ఆభివృద్ధి చెందుటకు చెప్పి పురియం దొక కేంద్రసంఘమును స్థాపించి ప్రతిజిల్లా యందు ను ఉపసంఘముల స్థాపించి పనిసాగించుట ఉచితము? సంఘము వారు ఒక ప్రతికనుకూడ ప్రకటించవలెను.

స్వదేశీవైద్యసంఘము మునుపేటి ఒక సంఘమును స్థాపించ వలయు ననినది, 100 రూపములను చెల్లించువానిని పోష కులగు నియమింపవలయు ననియు 20 సంవత్సరములయను మించిన వైద్యులు సంఘమునందు సభ్యులుగ నుండవచ్చు ననియు తీర్మానములు గావించబడినవి. 30 మంది వైద్యులు ఆదిసమే సభ్యులుగ చేరిరి.

పిమ్మట ఆధికారసభ్యుల ఎన్నికలు జరిగెను. డాక్టరు లక్ష్మీ పతి గారు ఆధ్యక్షులుగాను, ఆయుర్వేదవిభాగద కె. జి. నరేశ్ కాస్త్రిగట్లనీ ఆశ్రాపు, సి. టి ఆచ్యుగంపిల్లెగార్లు ఉపాధ్యక్షు లుగాను ఆయుర్వేద భూమణ పండిత యం. దొరస్వామి ఆయ్యంగారు హాకీం వాబులు సలాము, మురుగేశ మొదలి గార్లు కార్యదర్శిలుగన ఎన్నుకొనబడిరి. సహాయకార్యదర్శులు కార్య నిర్వాహక సంఘసభ్యులు నిబంధనలు తయారుచేయుటకు ప్రత్యేక ఉపసంఘమునకు సభ్యులుపాడ ఎన్నుకొనబడిరి. కొన్ని జిల్లాల యందు ఉపసంఘములను స్థాపించుటకై కన్వీనర్లు నియమింప బడిరి.

[బొంబయిలోని నుప్రసిద్ధవైద్యులగు సర్ వాలచంద్ర కృష్ణభా త్యదేవగారును నాకాకర్తకభానులు లగు దేవకరణ స్వామి గారు ఆక్టోబరు 3-వ తేదిని ముగించిరి.

శ్రీ రామవిలాస సభ, తెనాలి.

1922-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 9 తేది సోమవారము:

తెనాలి స్వంత హాలులో

ప్రతాపరుద్రీయ నాటకము

ప్రదర్శించురు.

వజ్ర హనురాపు.

ఆచరి మేనేజరు.

(386)

ఆర్థిక సంఘ నివేదికము

అ భి ప్రాయములు

కొల్లూభాయ్ శామల్ దాసుగారు

విద్యోగమున సభ్యులును భారతీయసభ్యులును రాజకీ యాభిప్రాయముల పురస్కరించి యభిప్రాయముల కొనసాగుతూ తప్పేమియును లేదు. కమిషన్ వారు ఇండియా ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము పొందినట్లే కలచుచున్నారు. సంరక్షణమును బ్ర టిష్టుపజలును పార్లమెంటువారును ఆంగీకరింపరేమో యని యధిక సంఖ్యాకులు భయపడినట్లు తోచుచున్నది. పారిశ్రామిక కాభివృద్ధికి సంరక్షణ మొక్కటే చాలదు. అంతరవిధానము నూచింపబడవలెను. అల్పసంఖ్యాకులపై మోపబడినది సత్య విదురము. సర్ దాదాభాయిగా రధిక సంఖ్యాకులతో కేకీధ విందులు యాశ్చర్యకరము. సామాన్యులుమునకు విదేశపు పె ట్టుబడికిని భేదము గనునిపబడలేదు ఉధియ పక్షములగీక రించి వాచియములగా నైన ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహించు రేమో చూడదగినది. భారత దేశాభివృద్ధియమునకై వికళభావము కదురుట యవసరము.

సర్ దేవీప్రసాద సర్వాధికారిగారు

ఇంత ముఖ్యవిషయమును నిర్ణయింపక పూర్వమే బట్టెలును శాసనసభలో ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టెదరే ఆ సేక సవ రణలు ప్రతిపాదించబడవలసినవచ్చును. అందుచేత నవంబరు మీటింగు లేకపోవుటెంతయు విచారకరము. ఆ సేక ము లగునపోతాలు జరించు నవకాశము తప్పెడిది. ఇంచితేప్ తీర్మా నమును ఆర్థిక సంఘస్థియమును రాబోవుబట్టెలు సందర్భమున విచారింపవలెను. ఇంచితేపు తీర్మానముల పరిశీలించిన యనంతరమే బట్టెలు సంగీకరింపవలెను. అందుచే ఆర్థిక సంఘనివేదికము నీ లోపుననే చర్చించియుండిన ప్రభుత్వమునకును, ఇంచితేపు కమి టీవారికిని లాభకరముగ నుండెడిది.

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 4:— కన్వీనర్ జింఖానాన యందలి చచ్చిపడియుండిన, లీన్ వాల్ లే కంపెనీ ప్రధానకార్య కారుడగు ఆక్స్ ఫోర్డ్ సిడ్నీ స్మిత్తుగారి నిమయమై కారోనర్ విచారించిరి. జూరీలు స్మిత్తుగా రాత్నహత్య గావించుకొనిరిని. కన్వీనర్ జింఖానానయందు ప్రముఖ సభ్యుడనని యాతనియు త్తరమగుడెను. తనకుమారుని పేరుగూడ సభ్యులయభ్యర్థుల యందు గనపడగా జురీలచే నోడింపబడునను భీతే, చంపు కొనెనని యూహింపబడినది. ఆర్థిక హీనదీక్షయందు స్మిత్తు గా గుండెదెదనియు, ఆస్పత్రికి పోవుసమయమున పోలీసువారితో చాల పోషకకరమే చూడలాడెననియు తెలియుచున్నది

దంత చూర్ణము

నెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లతోములుకలన చిగుళ్లనుండి రక్తము విస్రవకుమును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

అమృతాంజనం డిపోవారి

సుప్రసిద్ధావధముల జాబితా.

	రు.అ.
1. బిర్లరసాయనము మాత్రలు ఆశీర్వాదమునకు ...	1-4
2. వ్యవసాయ ధాతుపుష్టికి ...	1-0
3. బిర్లరసాయన బిర్లములకు సీసా 1-కి ...	0-12
4. అమృతాంజనము అన్ని నోష్టులకు ...	0-10
5. మూలశంకకు తైలము డబ్బీ 1-కి ...	0-12
6. తామ్రతైలము; తామర, తీటకు ...	0-6
7. కలరా మాత్రలు. వాంతిభేదలకు ...	0-6
8. తేలుకుందు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0-8
9. దంతశాలహారి, పండ్లపోటుకు ...	0-8
10. బిర్లములహారి, చెవిపోటుకు ...	0-6
11. గజ్జికైలము, గజ్జినివలకు డబ్బీ 1-కి ...	0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శిశిపగుళ్లకు ...	0-6
13. పేలకు మంచు సీసా 1-కి ...	0-4
14. కుష్టుకు తైలము, డబ్బీ 1-కి ...	0-4
15. దంతమార్దము, కండ్లతోముటకు ...	0-2
16. ముఖభోగి మాత్రలు ...	1-0
17. ముఖభోగి తైలము, పుండ్లకు ...	1-0
18. హియారి పెండుకలు ఉడుకుటకు ...	0-8
19. మోహినితైలము పెండుకలు పెనుకుటకు ...	0-12
20. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-6
21. గ్రహాణి మాత్రలు డబ్బీ 1-కి ...	0-8
22. జులూబి మాత్రలు, మలబద్ధము ...	0-8
బంగారు కేసులపుస్తకము 25 రేకులు గలది 1-కి రు. 3-0-0 లు	
వెండిరేకుల పుస్తకము 1-కి రు. 1-0-0 లు	
23. పెప్పురుమెంటునూనె ...	1-4
24. చంపిరిఆత్మరసీయది ఔష్య 1-కి ...	2-8
25. కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు ...	1-0
26. కగకు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1-0
27. కఫహారి శిశిగట్టు దగ్గులకు ...	1-0
28. కఫహారి చూర్ణము, దగ్గు, ఉబ్బునములకు... డబ్బీ 1-కి	0-8
29. నుందరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0-8
30. కిరోవేదన మాత్రలు, కిలనోష్టుకు ...	0-12
31. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు ...	0-4
32. జంతు వాతహారి, ఎముడిలకు ...	1-0
33. ఉబ్బునములకు మందు ...	2-0
34. వాయుపుష్టిలకు మందు ...	1-0
35. విరోచనములకు మాత్రలు డబ్బీ 1-కి	0-8
36. కస్తూరిమాత్రలు పెద్దది మంచిది	50-కి 0-10
37. తాంబూలమాత్రలు, పెద్దది మనానగనండును 50-కి	0-8
38. వానుకర్పూరము ... సీసా 1-కి	0-6
39. కేసాళదేశపు కస్తూరి మంచిది ... రు. 1-కి	40-0
40. కుంకమపుష్ప ...	8-8
41. పచ్చకర్పూరం 1-వ రకం ...	8-8
42. పచ్చకర్పూరం 2-వ రకం ...	1-0
43. గోరోజనం మంచిది ...	10-0
44. జున్ను లేక అది పచ్చికానా ...	8-8
45. మోమొయి మంచిది ...	5-0
46. శిలాజిత్తు, మంచిరకము ...	2-8

తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము

అమృతాంజనము డిపో. మదరాసు-బొంబాయి.

"తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము"

మారు ఇల్లుకదలకనే తెలుగు మార్గహందు శిష్యులు భాషాశాస్త్రయత్నమును. దీనిమున కొక గంట పని. "అపోస్తొ ఫ్యును నిమిత్త మజాబిల్ల పంపించండి!"

(18) ఇకాఫర్లేషా బ్యూరో, కాకినాడ.

మదనకామేశ్వర లేఖ్యము

దుర్బలతపాలిటి సంతిని:— మేనాము, నిక్కాక, కుక్కు నవ్వుము, నిన్నుత్తున, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని హరింపి మంచి బలమును, యశ్వనమును, కాంతిని, పీడ్యకృద్ధిని, సంతాన పౌష్టిని, కలిగించు వగప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 రు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (3851)

రోజాపుష్ప లేఖ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము. 15 రు డబ్బీ రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0.

పి. పి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, వెలిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(బైపజ్య రత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదోపదేశములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన గజము, బంగారము, కస్తూరి, నచ్చులేరు స్వరస మొదలగు నిలువలగు ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. ప్రతి గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగా చూచితే యతః చేయబడియున్నది. కోల్ శిష్యులచేరిపోతూ: నకదాచిద్విషద్యతే | మేధాయో: కాంతిజనన: కామోద్దీపనకృష్ణహా|| బుద్ధిని, ఆయుర్బలమును శుద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినప్పుడు మేయ్యగు ధాతుపుష్టిజని కామోద్దీపనము తగిలించును. అతిమాత్రము, తీయ, సుఖకోగములు, మొదలగు ధాతుతీయకములగు వ్యాధులలో మేయ్యగు సుప సాధకరము. తాగుతొగించువిధానము మందుతో బంపబడును. మే 25 మాత్రలు రు 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వయలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యే., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హోస్ రోడ్డు మాంటురోడు, మద్రాసు.

సమస్తముగ దయాదయబడిన కాష్ట్రీయట్ వధులకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలగాను ఉచితముగా పంపబడును.

మోసపుమందుల వలనను, ఇతరులుకూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుట వలనను మోసపోకుడు.

ప్రాంతాలు:— (1) 149, హైరోడ్డు తిరువళ్ళిక్కణి మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరుపతి, (3) 405, టుంకశాలపేటి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయచోట-మద్రాసు.

సరస్వతి వాచక పుస్తకములు

పాఠశా రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము.

(255)

ఈ వాచకము Text Book Committee వారిచే ఆమోదించబడి 1921 సం॥ జూన్ 22 తేది "జెనరల్ ప్రొసీడింగ్స్" లోనిది. తెలుగు పాఠశాలలలో ఉపయోగము కల వాచకము. శ్రీ దైత్యుల వారి "Proceedings R. C. No. 1247/19 Dated 11-7-19" ప్రకారము Co-operative Societies and Industries ను గురించి పాఠములు వ్రాయించి తెలుగు పాఠశాలలలో ఉపయోగము కల వాచకము. అప్పటినుండియు మా చిన్ని పాఠశాలలలో ప్రవేశపెట్టబడినది. విద్యార్థులకు చిన్ని పాఠశాలలలో ఉపయోగము కల వాచకము Text Book Committee వారిచే ఆమోదించబడినది. గానవిద్య, ఇంగ్లీషు పాఠములు పాఠశాల గుర్తులందు శ్రీ దైత్యుల వారికి తెలియపరచి మా పుస్తకములలో లేనివిని నిండానోకము చేయుచు, చాలమంది విద్యార్థులకు తెలియజేసిరి.

గుణగ్రహణపాఠము లైన శ్రీ దైత్యుల వారు మేము చేర్చిన పాఠములను ఆమోదించుచు Special Case గామారు Proceedings R. C. No. 185 E 21-30-5-22 తేదిని పంపియున్నారు. కావున విద్యార్థులకు కాగులకును ఉపాధ్యాయులకును మేము విన్నవించుకొనున దేమనగా నిందారోహణముచేయు మా మిత్రులమాటవిని మా సరస్వతి వాచకములపై కినుక బూచక అనేక నూతనవిషయములతో ప్రచురించి పబడిన మా చిన్ని పుస్తకములను వాడుకలోనికి తెచ్చుభారము మీయది. కావున తగురీతిని మాకు ప్రోత్సహమునగు గలందులకు కోరుచున్నాము.

సరస్వతి గణితశాస్త్రాధిని: — అనేక నూతన విషయములతో, శ్రాంతి పాఠము చేర్చి తెలుగు మాత్రము కాక ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి, తమిళము, మలయాళములలో ప్రచురింపబడినది 0-2-0-0
మొదటి భాగము 0-2-0-0, రెండవ భాగము 0-2-0-0, మూడవ భాగము 0-2-0-0, నాల్గవ భాగము 0-2-0-0, ఐదవ భాగము 0-2-0-0, ఆరవ భాగము 0-2-0-0, 7, 8 అచ్చులతో ఉన్నవి.

అక్షరశిల్ప లక్షణాన్ని ప్రకాశకుడు.

పుస్తకములు ఎలయునారు — గోదావరి బుక్స్-డిపో, రాజమండ్రిలోని వ్రాసిన బహుగళము.

N. B. మాద్యం ఎలిమెంటరీ విద్యార్థులకు ఉపయోగించు అన్ని రకముల మూలపుస్తకములు ప్రేమనీ సాహసములు, శాంతి, నమ్రత వగైరా అన్నియు పొందును.

అగ్రతల్లిహామము

రు 116 లు బహుమానము

(213)

మీరు, దగ్గు, బూరపు, ఉప్పు, మొదలగు వస్తువులకు ఈ హామము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తుది గోమైదను పూర్తిగా నివారణముగలుగును. వివిధ పక్షములందు, వారంగోజులలోనే చాలా భాగము తీసిగొనియు, అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మారు పంపించుటల మేము స్వయంగా తప్పి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అనుపమములైన వ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు నందుకు 1. పి. ఖర్చులతో రు 1-0-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-0-0 లు అగును. కాకలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మే నే జరుగి శ్రీ వేమగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ చేర్చుకొనుటకు వీలయిన సులభ గ్రంథాలని వ్రాయబడినవి.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

తపాలవెట్టె 212, మద్రాసు.

సత్య వత్స పాఖ్యానము

భోగేశ్వర మాహాత్మ్యము

ఇది యొక ధైర్యముయొక్క మహాత్మ్య. ఇందు శ్రీకృష్ణులమహిమకూడ జక్కగ కన్పింపబడియున్నది. కవిత్వము కమరసవంతమై ముద్దులుమూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము జేపట్టిన శాశ్వతము. కొక పద్యమేని వదల మది జనింపదు. ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7, రంబు చెట్టి వీధి, మద్రాసు.

మహాభారత (ప్లేగు) నుండి ఎంతమాత్రము భయములేదు (1045 4)
శ్రీ గద్వాల మహాదాసే సాసేబుగారి మెప్పుచే బంగారుపతకమును లొందిన
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి (2)

వైద్యరత్న పండిత

కడచిన యువనదిమైదు పుష్పములకాలము ఇండియాలో పలుభాగములందును, బర్మా మున్నగు పరిశ్రమచేయు అంగును ఉపయోగించుచు ఆరోగ్యము కల్పించినది.

జ్వరమునకు వైద్యము చేసినవారిని, గడ్డలకు శతధౌతస్మృతమును, ఉపయోగింపదగినవి

ఇవి ప్లేగును గుణపరచుటకై కాక, రాకుండ చేయుటకును చాలినవి. ప్లేగుగల ప్రదేశములందు పానకమును మేము చేర్చియుండు ప్రకారము సేవించుచుండి, ప్లేగుబాధ ఎంతమాత్రమును పోకదు. ఈ మందులను పిన్నలు, పెద్దలు, గర్భిణి, స్త్రీలుకూడ ఉపయోగించవచ్చును. ప్యాకింగు పోస్ట్ పాఖ్యాన ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము. పైవహాదిపానకము గీ అన్నియు సేసారు 1-4 లు } శతధౌతస్మృతము 1, అపున్నసేసారు 0-14-0 లు
3 " " 0-12 } 1 " " 0-10-0

తంలివిలాసము: — "పండిట్" మదరాసు. ఆయుర్వేదా, శ్రమము 41, ఆచారప్ప వీధి, మదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను గోరొగమునకు భూతము

నవ్వనూ లేదు. పినికారీతో నూ తేలు ఎలుపు, రెండుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల గోరొగమును నవ్వనూ భూటలలో నున్నను, స్త్రీలకు తుడుచు కాపులలో నుండి పినికారీ, పినికారీ (1251) తక్కి 1 కి నెల 5-0-0

గోరొగ పార్శ్వ, రాయవరం (గోదావరిజిల్లా).

(873) "కాంతామదహరణి"

అనుయాయుని వైద్య శాస్త్రప్రకారము రయగయన, ఇండియపుష్టికి దివ్యమైన వేదము. దీనిని సేవించుటచే, నిస్సత్రువు, లేదనక క్షేత్రమును, స్వప్నములకు స్థలము, రతిలో క్షుణ్ణులనము, కాళ్ళచేతులు లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయాశన సుఖము నిచ్చును. నీ స్వహమందు యేల నీస్థ పడెదవు? దీనిని సేవించి స్వప్నములకు పొందుము. పద్మములేదు.

తీర్థక్షేత్ర చూచిన మీకే తెలియును. కల 1 దర్శన 4-0-0 ఆంధ్రపత్రికా చదువరులకు రూ 5-0-0 నూత్రమే.

తామరమందు: — నేతే తామర, గజచర్మము, తామరలకు 6 అణాలు తపాలావీట్లు పంపిన ఉచితము.

అమోఘము

1 రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

8888

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్పుబడినవి.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి చమ్యకముగాను, తప్పక గుణము నిమ్ననట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

వైకనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండూ వర్త స్వ్యాటికల్ వర్క్సు

ఆయుర్వేద ఔషధముల జేయువారు

(388) బాంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇంజనీరింగ్ ప్రెసింగు కంపెనీ, పోల్ ఏజంటు: కాకినాడ.

స్వదేశీ దీపము! స్వదేశీదీపము!!

ఈ మాదిరి దీపములు మా కర్మాగారములో ఇత్తెలితో తయారైనవి. చూపునట్టి కందువలె నుండును. ఈ దీపమునకు ముందు భాగములను విడిచిగా తీయవచ్చును. పెద్దపెద్ద మింగిటాములు, జమిందారులు, మహారాజులు మున్నగువారి మెప్పుకు బడినవి. 1-కి ధర 3 పాణాలు ఖర్చుతో సహా రూ 7-0-0 లు మాత్రమే. ఈ దీపముయొక్క ఎత్తు 22 అంగుళములు. మైనపున తీయబడినది. తయారు చేసిన మొదటి యిత్తెలితోనే తయారు చేసిన పంపబడును. 1-కి ధర 0-12-0 మాత్రమే, అంతయు చేరి తపాలా ఖర్చులు లేకుండా రూ 8-4-0 లకు పంపబడును. మైనపున తీయబడినది. తయారు చేసినది. ఈ దీపముల మొదటి పంపబడును. S. RAMA Aiyer, P. O. No. 238, Calcutta.

